

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Bakalářský studijní program: Sociální práce
Studijní obor: Penitenciární péče
Kód bakalářské práce: 08-FP-KSS-4018

Název bakalářské práce:

VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI V OKRESU MLADÁ BOLESLAV OD ROKU 2002 DO ROKU 2007

EVOLUTION OF PROPERTY DELIQUENCE IN REGION MLADÁ BOLESLAV FROM 2002 TO 2007

Autor:

Podpis autora: _____

Lubomír Malý

Jiráskova 845

293 01 Mladá Boleslav

Vedoucí práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
80	4	12	36	16	1 + 1 DVD

DVD obsahuje **celé** znění bakalářské práce.

V Liberci dne 11. března 2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(v tištěné podobě obsahuje práce originál zadání projektu s podpisy z katedry)

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne 11. března 2010

Podpis:

Poděkování: Děkuji PhDr. Janu Sochůrkovi, Ph.D. za ochotu, trpělivost a za odborné vedení bakalářské práce. Dále děkuji své manželce za trpělivost a podporu po celou dobu studia a zpracovávání bakalářské práce.

Název bakalářské práce: VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI NA OKRESU MLADÁ BOLESLAV V LETECH 2002 – 2007

Název bakalářské práce: EVOLUTION OF PROPERTY DELIQUENCE IN REGION MLADA BOLESLAV FROM 2002 TO 2007

Jméno a příjmení autora: Lubomír Malý

Akademický rok pro odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala vývojem problematikou majetkové trestné činnosti v okrese Mladá Boleslav v letech 2002 – 2007 a jejím cílem bylo ověření stanovené předpoklady o podílu majetkové trestné činnosti na celkové kriminalitě v regionu, podílu osob mladších 18 let na trestné činnosti a předmětu zájmu pachatelů majetkové trestné činnosti.

Práci tvořily dvě stěžejní oblasti. Jednalo se o část teoretickou, která pomocí zpracování a prezentace odborných zdrojů popisovala míru kriminality, druhy trestné činnosti, věkovou strukturu pachatelů činů spáchaných v letech 2002 až 2007 v okrese Mladá Boleslav. Praktická část zjišťovala pomocí analýzy trestní spisové dokumentace Policie České republiky okrese Mladá Boleslav, dostupných statistických údajů charakteristiku celkem 600 případů z let 2002 až 2007. Získané výsledky potom vedly k návrhům konkrétních opatření z oblasti prevence kriminality v regionu okrese Mladá Boleslav.

Za největší přínos práce vzhledem k řešené problematice by bylo možné považovat dosažení opatření, která by mohla vést ke zlepšení situace v oblasti kriminality.

Klíčová slova: antisociální chování, asociální, čin jinak trestný, delikvent, děti, dospělí, kriminalita, kriminální zkušenosti, mládež, mladiství, nezletilý, pachatel, provinění, sociálně patologické jevy.

Název bakalářské práce: VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI NA OKRESU MLADÁ BOLESLAV V LETECH 2002 – 2007

Název bakalářské práce: EVOLUTION OF PROPERTY DELIQUENCE IN REGION MLADA BOLESLAV FROM 2002 TO 2007

Jméno a příjmení autora: Lubomír Malý

Akademický rok pro odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Summary:

Bachelor's thesis dealt with development issues property crime in the district of Mladá Boleslav in the years 2002 – 2007. The aim was to verify the established assumptions about the proportion of property crime in the total crime in the region, the proportion of persons under 18 years of crime and the interests of property crime offenders.

The work consisted of two strands. It was the theoretical part which using the compilation and presentation of the expert sources described the crime rates, types of crime, the age structure of offenders for crimes committed between 2002 and 2007 in Mladá Boleslav. The Empirical part found out by means of analysis the criminal documents of Police of the Czech Republic Mladá Boleslav, the available statistical data.

The greatest contribution of work due to address the issue could be considered to achieve the measures, which could lead to an improvement in the crime.

Keywords: antisocial behavior, asocial, otherwise a criminal offense, delinquent, children, adults, crime, criminal experiences, youth, youthful, minor, offender, guilt, socially pathological phenomena.

Název bakalářské práce: VÝVOJ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI NA OKRESU MLADÁ BOLESLAV V LETECH 2002 – 2007

Název bakalářské práce: DIE ENTWICKLUNG DER VERMÖGUNGSSTRAFTATEN IN DEM KREIS MLADA BOLESLAV IN DEN JAHREN 2002 – 2007

Jméno a příjmení autora: Lubomír Malý

Akademický rok pro odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Resumé:

Diese Bachelorarbeit beschäftigte sich mit der Entwicklung der Problematik der Vermögensstraftaten in dem Kreis Mladá Boleslav i den Jahren 2002 – 2007. Der Sinn dieser Arbeit war die Überprüfung der bestimmten Voraussetzungen des Anteiles der Vermögensstraftaten auf der gesamten Kriminalität in der Region, der Personen jünger als 18 Jahre auf der Straftaten und der Objekte des Interesses der Täter der Vermögensstraftaten.

Die Arbeit bildeten zwei grundlegenden Bereiche. Der theoretische Teil, wo durch das Aufarbeiten und die Präsentation der fachlichen Quellen wurden die Grade der Kriminalität, die Arte der Straftaten, altersbedingte Struktur der Täter der Straftaten von den Jahren 2002 – 2007 in dem Kreis Mladá Boleslav beschrieben. In dem praktischen Teil wurden durch die Analyse der strafrechtlichen Dokumentation der Polizei der Tschechischen Republik des Kreises Mladá Boleslav und erreichbaren statistischen Daten die Charakteristik insgesamt 600 Fälle von den Jahren 2007 – 2007 festgestellt. Die erworbene Resultate führten zu den Vorschlägen der konkreten Massnahmen im Bereich der Prävention der Kriminalität im Region des Kreises Mladá Boleslav.

Der wichtigste Beitrag dieser Arbeit in Hinsicht zur gegebenen Problematik konnte man in der Erzielung der Massnahmen zur Verbesserung der Situation im Bereich der Kriminalität betrachten.

Schlüsselwörter: asoziales Benehmen, asoziale Tat, ansonst sträfliche Tat, der Delinquent, Jugend, Jugendliche, Kinder, Erwachsene, Kriminalität, kriminelle Erfahrungen, Minderjährige, Täter, Verstoss, sozial – pathologische Ereignisse.

Obsah

1	Úvod	11
2	Teoretická část	13
2.1	Vymezení pojmů	13
2.2	Právní úprava	17
2.3	Majetková kriminalita	20
2.4	Motivace k páčání trestné činnosti	21
2.5	Druhy nejběžnější majetkové trestné činnosti.....	22
2.6	Způsoby a druhy trestné činnosti dle věku pachatelů	23
2.7	Socializační procesy, příčiny kriminality.....	25
2.8	Prevence kriminality	30
3	Praktická část	33
3.1	Region Mladoboleslavsko	33
3.2	Město Mladá Boleslav.....	34
3.2.2	Rozvoj města	36
3.2.3	Největší průmyslové podniky současnosti	37
4	Cíl praktické části	39
4.1	Hlavní předpoklady práce	39
4.2	Předmět zkoumání.....	39
4.3	Použité metody.....	40
4.3.1	Sběr dat.....	40
4.3.2	Statistická metoda	40
4.3.3	Analytická metoda.....	40
4.4	Základní popis	41
4.5	Podíl majetkové trestné činnosti	41
4.6	Podíl pachatelů na majetkové trestné činnosti dle věku.....	46
4.7	Rozdělení podle předmětu zájmu pachatele a způsobu provedení.....	49
4.8	Přehled nejčastěji páchaných typů trestné činnosti podle věkových kategorií ...	54

4.8.1	Nezletilí	55
4.8.2	Mladiství.....	56
4.8.3	Dospělí	58
4.9	Přehled o počtu pachatelů při páčání majetkových trestných činů	60
4.9.1	Nezletilí	60
4.9.2	Mladiství.....	61
4.9.3	Dospělí	62
4.10	Přehled o počtu pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku	63
5	Shrnutí výsledků	69
6	Závěr	71
7	Návrh opatření	73
8	Seznam použitých zdrojů	75
9	Seznam použitých tabulek, grafů a obrázků	77

1 Úvod

Za téma bakalářské práce byl zvolen vývoj majetkové trestné činnosti v regionu Mladá Boleslav v letech 2002 - 2007. Jedná o nejrozšířenější druh trestné činnosti, kterou v tomto regionu páchají i cizinci, mladiství i nezletilí. Jelikož sám jako vyšetřovatel policie zpracovávám zejména tento druh trestné činnosti, věřím, že výsledky budou přínosem i pro výkon mého povolání.

Základní metodou a technikou bakalářské práce je studium odborné literatury, analýza použitých dostupných materiálů, což jsou trestní spisy Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, Služby kriminální policie a vyšetřování, Obvodních oddělení Mladá Boleslav I. a II., Obvodního oddělení Dobruška, Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou a Mnichovo Hradiště, dále analýza dokumentů a dostupných statistik o spáchané trestné činnosti z archívů Policie České republiky¹ a Ministerstva vnitra ČR².

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část má za úkol vysvětlit kriminalitu jako takovou, její vývoj v daném časovém období a současný stav. V praktické části byla zhodnocena majetková trestná činnosti a podíl jednotlivých částí společnosti na páchání této trestné činnosti.

Region Mladé Boleslavi je atypickým regionem České republiky díky svému napojení na automobilový průmysl, který je zde také skoro výlučným tvůrcem pracovních míst. S ohledem na nadprůměrné ekonomické výsledky největšího podniku, firmy Škoda Auto, a. s. v Mladé Boleslavi, na kterou jsou jako subdodavatelé napojeny další firmy zajišťující výrobu automobilových dílů, tak i zaměstnávání pracovníků na nižších dílenských profesích a jejich ubytování, je v tomto regionu velký pohyb lidí vyhledávajících hlavně pracovní příležitosti. Byl zaznamenán příliv lidí z méně ekonomických regionů, značná část této populace pochází z Ostravska, Mostecká a po útlumu sléváren a železáren i z Kladenska. Od počátku roku 2008 ve firmě Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav, probíhala náborová akce nových zaměstnanců na nižší dělnické

¹ <http://essk.pcr.cz/essk> staženo dne 10. 12. 2009

² <http://mvcr.cz/statistiky> staženo dne 10. 12. 2009

profese a prostřednictvím pracovních agentur byly uzavírány pracovní smlouvy s dělníky z Vietnamu, Mongolska, Bulharska a Rumunska. Záhy se však i jejich odlišné sociální a kulturní zvyklosti střetly s místní kulturou, značná část z nich byla propuštěna, další část z podniku odešla sama, neboť jejich cílem bylo pouze legálním způsobem se dostat do České republiky. Neznalostí jazyka, bez jakéhokoliv příjmu, bez ubytování, které jim bylo poskytováno pouze s ohledem na zaměstnání, se i kvůli obživě tyto lidé uchýlovali k páchání trestné činnosti. Situace se v průběhu roku 2008 díky světové finanční krizi zhoršila, z pracovního poměru bylo propuštěno mnoho dalších osob, zejména dlouhodobě zaměstnaných občanů Slovenska. Jen zanedbatelná část těchto lidí se vrátila do země svého původu. Na páchání majetkové trestné činnosti mají také podíl i nezletilí a mladiství, a podle dostupných informací se zdá, že jejich podíl se neustále zvyšuje, a proto jsem se právě tento druh trestné činnosti rozhodl sledovat.

V naší práci, která se týká období let 2002 – 2007, používáme termíny a označení paragrafů podle zákona č. 140/1961 Sb.³ účinného do 31. 12. 2009. Od 1. ledna 2010 je v platnosti nová právní norma, a to zákon č. 40/2009 Sb.⁴, který trestné činy rozděluje podle jejich závažnosti na přečiny, zločiny a zvláště závažné zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let a zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny. Zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. Nový trestní zákoník také popisuje nové trestné činy, některé specifikuje, upřesňuje. Za nejzávažnější trestné činy považuje ty, které směřují proti životu a zdraví. Zvyšuje výši trestů u některých trestných činů, u závažných trestných činů se nejvyšší sazby odnětí svobody vesměs také zvyšují, oproti tomu u jiných trestných činů, především proti majetku, je mírnější nebo rozšiřuje možnost uložení trestních sankcí. Nově trestní zákoník zavádí takzvané alternativní tresty, mezi které patří domácí vězení, podmíněné propuštění ještě před uplynutím 1/2 trestu.

³ Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů

⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

2 Teoretická část

Teoretická část popisuje kriminalitu jako takovou, tedy z hlediska obecného významu, ale i se zaměřením zvláště na majetkovou trestnou činnost, jakož i hlediska osob pachatelů, jejich původu i věku a jsou uvedeny jednotlivé pojmy a termíny, které jsou použity a které jsou důležité jak z hlediska trestní odpovědnosti jednotlivých osob, tak i z hlediska trestně právního.

2.1 Vymezení pojmů⁵

Kriminalita: negativní a sociálně historicky podmíněný jev, který je tvořen souhrnem takových jednání, jejichž důsledkem je samotná trestná činnost.

Trestný čin: pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně ČNR č. 140/1961Sb., trestní zákon.

Pachatel: obecně se jedná o osobu, která spáchala protiprávní jednání, ale trestní zákon rozlišuje pachatelství do následujících kategorií:⁶

- I.) Pachatel v užším slova smyslu - v tomto případě je pachatelem ten, kdo sám naplnil všechny znaky trestného činu, nebo se o trestný čin pokusil nebo trestný čin připravoval, za předpokladu že je tato příprava trestná, a též nepřímý pachatel.
- II.) Pachatel v širším slova smyslu - v tomto případě je pachatelem vedle pachatele v užším slova smyslu též spolupachatel, tedy:
 - organizátor – spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil,

⁵ CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2. vydání. Praha: 1998, str. 4-6

⁶ Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů

- návodce – navedl jiného ke spáchání trestného činu,
- pomocník – poskytl jinému pomoc při spáchání trestného činu,

přičemž trestnost a trestní odpovědnost účastníka trestného činu se posuzuje stejným způsobem jako trestnost a trestní odpovědnost pachatele. Zákon může určovat případy, kdy se postupuje odlišně.

Provinění - je čin jinak trestný, je obdobou trestného činu, označuje se tak výhradně čin spáchaný osobou mladší osmnáct let a zároveň, je-li stupeň společenské nebezpečnosti vyšší než malý.

Kriminální zkušenost - konkrétní zkušenost pachatelů trestné činnosti, tak jak byly postupně nabývány páčáním trestné činnosti. Jedním z ukázkových případů takového jednání je recidiva.

Predelikvence - nebo delikvence dětí, tedy projevy asociálních, asociálního či antisociálního chování dětí do 15 let věku.

Prekriminalita - jedná se o takové jednání, které by bylo posuzováno jako trestný čin, pokud by byl spáchán osobou trestně odpovědnou, tedy starší 15 let.

Delikvence mladistvých - jedná se o projevy asociálních, asociálního či antisociálního chování mladistvých.

Osoba nezletilá - jedná se o fyzickou osobu ve věku 0 – 15 let, která není z hlediska trestně právního pro nedostatek věku trestně odpovědná. Z obecného hlediska jsou tyto osoby způsobilé k právním úkonům, které jsou povahou přiměřené jejich rozumové vyspělosti a odpovídají jejich věku.

Osoba zletilá - fyzická osoba způsobilá k právním úkonům; zletilosti nabývá dovršením osmnáctého roku věku.

Osoba mladší 15 let - tato věková kategorie je používána v oblasti trestněprávní, označuje skupinu dětí, jinak také nazývanou „nezletilci“.

- Osoba mladistvá** - termín používaný z hlediska trestněprávního, jedná se o osobu fyzickou ve věku od 15 do 18 let. Trestní odpovědnost mladistvého začíná spácháním provinění v den, který následuje po dni dovršení věku patnácti let a končí dnem dovršení osmnáctého roku života. Spáchá-li mladistvý čin jinak trestný v den svých patnáctých narozenin, není ještě za toto jednání trestně odpovědný, ale spáchá-li takový čin v den svých osmnáctých narozenin, je dosud trestně odpovědný jako mladistvý. Plná trestní odpovědnost vzniká u osoby, která spáchala trestný čin až následující den, ve kterém fyzická osoba dovršila 18 let svého věku.
- Mládež** - obecné označení pro osoby mladší 18 let.
- Puberta**⁷ - období puberty trvá přibližně od 11 do 15 let a končí pohlavní dospělostí. V tomto období rychle vyspívají rozumové schopnosti, mladý člověk se stále více vymaňuje ze společenské závislosti na nejbližších příbuzných.
- Adolescence**⁸ - z latinského adolescent, tedy dospívající, mladý, je vývojové období mezi pubertou a ranou dospělostí, zpravidla od 15 do 20 roku života. Adolescenci charakterizuje napětí mezi prakticky plnou fyzickou a sexuální dospělostí, kdežto sociálně-psychologicky se mladý člověk teprve hledá.
- Asociální chování** - chování, které neodpovídá ustáleným normám společnosti, ale svou povahou, závažností nedosahuje úrovně antisociálního chování; společností bývá většinou tolerováno.
- Disociální chování** - chování, které na jedné straně vykazuje známky protisociálního jednání, ale sociální vztahy ve skupině, kde se projevuje, přísně dodržuje pravidla a normy dané skupiny.

⁷ KOHOUTEK, Rudolf. *Vývojová psychologie*. Brno: 2003, str. 57

⁸ KOHOUTEK, Rudolf. *Vývojová psychologie*. Brno: 2003, str. 70

Antisociální chování - úmyslné protispolečenské jednání kriminálního charakteru; společnost je odsuzuje zákonnými normami a za jejich porušení stanoví různé druhy trestů.

Žebříček hodnot - nebo také hodnotový systém, hierarchie, orientace, což je pořadí hodnot každého člověka. Potřeby dělíme zejména na sociální (psychické) a základní (biologické). Žebříček hodnot je rozdílný u každého člověka, jejich pořadí a hodnoty se mění i postupem času.

Parta⁹ - časově stálější skupina lidí, kteří se sdružují na základě určitých společenských potřeb, názorů a zájmů a mají obvykle vytvořenou určitou hierarchickou strukturu. Potřeby a zájmy těchto skupin mohou být plně v souladu se zájmy společnosti (zájmová sdružení, sportovní kluby apod.), mohou být ke společnosti indiferentní (nepáchají přímo trestnou činnost jako svůj program, ale občas vybočují z norem společnosti) nebo přímo jsou v rozporu s normami a hodnotami společnosti. Je možné je rozdělit:

- I. **organizovaná parta** – má stálého vedoucího, pevný řád, pravidelně se setkává, její členové mají zpravidla svojí symboliku,
- II. **poloorganizovaná parta** – od organizované si liší absencí přijímacího řízení nových členů, neprovádí jejich výběr, Má zpravidla stálého vedoucího, chybí však pevný řád,
- III. **volná parta** – nemá stálého vůdce ani ostatní znaky organizované a poloorganizované party. Jediné, co ji spojuje je stejné místo, kde se setkává.

Modus operandi - latinský výraz, který se překládá ve smyslu „způsob práce“, popisuje charakteristické rysy a styl páčání trestné činnosti.

⁹ SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie. I. díl. Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. Liberec: 2001, ISBN 80-7083-494-3, str. 76

- Návyková látka** - tou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.
- Droga** - je v medicínském významu jakákoliv látka působící na psychiku člověka, zejména na jeho náladu, myšlení, jednání a při opakovaném užívání vede k psychické a fyzické závislosti.

2.2 Právní úprava

Právní úprava je obsažena v zákonu č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který je běžně nazýván trestním zákonem. Upravuje, co je to trestný čin, pojmenovává jednotlivé trestné činy a stanoví sankce, které lze za jejich porušení uložit. Na trestní zákon navazuje zákon č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jinak také zvaný trestní řád, který stanoví procesní podstatu trestního řízení. Tyto právní normy dříve upravovaly veškeré činnosti týkající se trestního řízení, tedy byly společné pro všechny věkové kategorie. Toto se však změnilo v roce 2003, kdy byl schválen zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, účinný od 01. 01. 2004. Tato právní norma byla přijata na základě doporučení odborníků zabývajících se mládeží, ale i s ohledem na ostatní okolní státy, neboť ve věcech, které se týkají dětí a mládeže, bylo nutné jednat i s ohledem na specifika, která tato věková kategorie s sebou přináší. Nutno podotknout, že veškerá tato opatření s přijetím samostatného zákona, byla učiněna ve prospěch dětí a mládeže, přičemž dle § 1 odst. 2¹⁰ se projednáváním protiprávních činů, kterých se dopustili děti mladší patnácti let a mladiství, se sleduje, aby se na toho, kdo se takového činu dopustil, užilo opatření, které účinně přispěje k tomu, aby se nadále páčání protiprávního činu zdržel a našel si společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem a rozumovému vývoji a podle svých sil a schopností přispěl k odčinění újmy vzniklé jeho protiprávním činem; řízení musí být vedeno tak, aby přispívalo k předcházení a zamezování páčání protiprávních činů. Upřesňuje tedy podmínky, za kterých může být vedeno řízení proti

¹⁰ Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů zákon o soudnictví ve věcech mládeže

takovým osobám, jaká výchovná opatření lze uložit, případně odčinění újmy, kterou pachatel způsobil a to vše s cílem jeho znovuzařazení do společnosti. Velkou roli tento zákon hraje i z hlediska ochrany práv dítěte, zakazuje, krom specifických případů, zveřejňovat jakékoliv informace o osobě, proti které je vedeno trestní řízení, dále byla zřízena specializovaná pracoviště a osoby, které mohou toto řízení vést, dohlížet na něj, stejně jako určeny speciální soudy zabývající se trestnou činností dětí a mladistvých. V České republice, podle platné právní úpravy, je trestně odpovědná osoba, která dovršila 15 rok svého věku. Nutné je ale zkoumat, byla-li pachatelova psychická vyspělost v době spáchání činu na takové úrovni, aby byl schopen rozpoznat nebezpečnost svého jednání a také byl schopen chápat smysl trestního řízení. Takové posudky zpracovávají znalci z oboru lékařství, odvětví dětské psychiatrie a dětské psychologie.

Účelem takového přístupu k dětem a mladistvým je zajistit jejich řádnou výchovu, dosažení odpovídajícího mravního vývoje mládeže, jakož i předcházení dalšímu provinění. Tresty ukládané mladistvým za provinění dle zákona č. 218/2003 Sb. jsou upraveny v § 10 a jedná se o výchovné, ochranné a trestní opatření¹¹. Opatření uložené podle tohoto zákona však musí přihlížet k osobnosti toho, komu je ukládáno, včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, a musí být přiměřené povaze a stupni nebezpečnosti spáchaného činu. Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého nebo dítěte mladšího patnácti let nemůže být důvodem k uložení opatření podle tohoto zákona. Současně nový zákon o soudnictví ve věcech mládeže zavádí nové postupy, které mění obsah základních zásad trestního řízení obsažených v trestním řádu. Dochází k rozšíření principu oportunité trestního stíhání ve věcech provinění mladistvých. Státní zástupce a soud mládeže mohou u méně závažných provinění mladistvého za splnění určitých podmínek odstoupit od trestního stíhání, jestliže trestní stíhání není účelné a jestliže potrestání není nutné k odvrácení mladistvého od páchaní dalších provinění. Jde o další formu alternativního vyřízení věci v trestním řízení. Důležitou roli při řešení provinění mladistvých sehrává jak Mediační a

¹¹ Zákon č. 218/2003 o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů zákon o soudnictví ve věcech mládeže

probační služba ČR, tak i odpovídajících pracovišť odborů sociální péče městských úřadů, zejména orgánů sociálně-právní ochrany.

Pachatelé ve věku do 15 let jsou samostatnou skupinou, v tomto případě beztrestnou. Jejich jednání, které jinak vykazuje znaky trestného činu, je zákonem pojmenováno jako „čin jinak trestný“.¹² Za zmínku také stojí, že pachatelé ve věku do 15 let jsou si své „bztrestnosti“ velice dobře vědomi, kalkulují s ní a mnohdy, při vyšetřování takové trestné činnosti nezakrývají a své beztrestnosti se dovolávají s tím, že ještě „mohou“, ale po dovršení zletilosti již trestnou činnost páchat nebudou. Dalším obdobným případem je i zneužívání dětí k páchání trestné činnosti. Tato praxe je zejména rozšířena mezi sociálně slabší částí populace, kde zejména rodiče navádí a nutí nezletilé děti páchat trestnou činnost.

Že tomu tak je lze dokumentovat na příkladu z roku 2002, který (v praktické části této práce bude patrný dopad na celkové statistické údaje za rok 2002) byl svým rozsahem a způsobem provedení do té doby na okrese Mladá Boleslav neprokázaný. Rodiče celkem 7 dětí využívali své 3 nejmladší potomky k drobným krádežím v obchodech a při krádežích u důvěřivých starých lidí. Navštívili společně obchod, vyvolali rozruch, při kterém se zaměstnanci věnovali dospělým, zatímco nezletilci zcizovali hotovost z pokladen, případně i osobní věci zaměstnanců. Dále se rodiče snažili oslovovat důchodce, kterým nabízeli pod různými legendami předražené zboží, případně vrácení neexistující přeplatky, v krajním případě žádali ošetření či občerstvení a po vpuštění do bytu děti znovu kradly vše, co našly. Odcizené věci předávaly rodičům. Po zadržení policií se pak rodiče vymlouvali na skutečnost, že o krádežích svých dětí nevěděli, že potomci jednali o své vlastní vůli. Tento případ se však za pomoci použité operativní techniky a spolupráce se sociálními pracovníky Magistrátu města Mladá Boleslav podařilo objasnit a zúčastněným prokázat.

¹² Zákon č. 218/2003 o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů zákon o soudnictví ve věcech mládeže

2.3 Majetková kriminalita

Majetkovou trestnou činností se označují činy, při kterých se pachatel zmocní cizí věci, a to jak bez použití násilí, tak i s použitím fyzické síly (vyjma případů pohrůžky násilí či samotného násilí proti osobě – v takových případech se jedná o násilnou trestnou činnost – loupeže, vydírání atd.) sloužící k překonání překážky, kterou je bráněno v odcizení. Tyto činy jsou uvedeny v Hlavě X. trestního zákona¹³, a jedná se konkrétně o:

§ 247 krádež,

§ 248 zpronevěra,

§ 249 neoprávněné užívání cizí věci,

§ 249a neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru,

§ 249b neoprávněné držení platební karty,

§ 250 podvod,

§ 250a pojistný podvod,

§ 250b úvěrový podvod,

§ 250c provozování nepoctivých her a sázek,

§ 251 podílnictví,

§ 252 podílnictví z nedbalosti,

§ 252a legalizace výnosů z trestné činnosti,

§ 253 lichva,

§ 254 zatajení věci,

§ 255 porušování povinnosti při správě cizí majetku,

§ 256 poškozování věřitele,

§ 256a zvýhodňování věřitele,

§ 256b pletichy v insolvenčním řízení,

§ 256c předlužení,

§ 257 poškozování cizí věci,

§ 257a poškození a zneužití záznamu na nosiči informací,

§ 258 zneužívání vlastnictví.

¹³ Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů

Z těchto uváděných trestných činů se dá mezi běžné, tedy ty, které se častěji vyskytují (ve shora uvedeném seznamu označeny tučně), počítat pouze trestné činy krádeže, zpronevěry, neoprávněného užívání cizí věci, neoprávněné držení platební karty, různé druhy podvodu a podílnictví a trestný čin poškozování cizí věci. Zbylé trestné činy se vyskytují v zanedbatelném množství a z nich je ještě menší část objasněna.

2.4 Motivace k páčání trestné činnosti

Motivací k páčání tohoto druhu trestné činnosti je zcela zřejmě snaha nejsnadnějším způsobem získat finanční prospěch, a to nejen finančních prostředků přímo, ale i věci buď pro svou potřebu či za účelem prodeje. Nemalým procentem je i snaha o získání potravin, zejména pro vlastní potřebu, ale také alkoholu, který je většinou dále nabízen k prodeji.

S ohledem na tyto skutečnosti je majetková trestná činnost nejrozšířenějším druhem trestné činnosti. K většině činů není třeba zvláštních dovedností, pomůcek či vysoký stupeň organizovanosti, není třeba ani shánět distribuční místa.

Věci získané k trestné činnosti v případě dětí slouží pro jejich vlastní potřebu, získají takto věc, kterou nemohou nabýt jiným způsobem. Děti a mladiství chtějí vlastnit to, co vidí u svých vrstevníků, tedy stále novější mobilní telefony, herní zařízení, ale i oděvy a obuv. Mladiství a dospělí vesměs získávají trestnou činností věci, jejichž následným prodejem si opatřují prostředky, které použijí získání vlastního prospěchu, finančních prostředků na věci dle vlastního výběru. Stále více pachatelů získané prostředky utrácí za návykové látky, pod jejichž vlivem páčají další trestnou činnost.

2.5 Druhy nejběžnější majetkové trestné činnosti

Značný podíl na majetkové trestné činnosti tvoří případy krádeží věcí z motorových vozidel, a to jak provedeným vloupáním (nejčastěji po rozbití okna dveří), tak i věcí z nezajištěných vozidel. Město Mladá Boleslav jako takové je v tomto ohledu jistě zcela specifické, neboť místní automobilový podnik disponuje vysokým počtem referentských vozidel, která jsou v nadstandardních výbavách, tudíž jsou „vyhledávána“ právě kvůli získání autorádií či navigací a mobilních telefonů, někdy i výpočetní techniky. Proto převažují krádeže vloupáním do motorových vozidel a věcí z aut, které majitelé ponechají nezajištěná bez dozoru. Specifická situace je pak v samotném závoďe Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav, kde dochází ke krádežím autosoučástek připravených k montáži, jakož i dílů z nově vyrobených motorových vozidel, která jsou na přestupních odstavných plochách odstavována bez dalšího zajištění. Část takových krádeží však spadá do kategorie hospodářské trestné činnosti (krádeže součástek, dílů vozidel, zpronevěry materiálu zaměstnanci, osobami, které měly věci svěřené do užívání zaměstnavatelem a jsou prověřovány specializovaným oddělením hospodářské kriminality, a proto takové činy nebyly zahrnuty do zkoumaného vzorku). Samostatnou skupinu tvoří i krádeže jízdních kol. Ta jsou zcizována jak volně odstavená na ulici, tak hlavně ze společných koláren, kočárkáren, ale i jednotlivých sklepních kójích. Dalšími věcmi, na které se pachatelé zaměřují, jsou krádeže zboží v obchodech, zejména supermarketech, kde využívají velkého počtu ostatních nakupujících a nepřehlednost na pokladnách. Menší částí pachatelů se jedná krádeže potravin, které jsou určeny výhradně pro vlastní potřebu, větší část zcizovaných věcí jsou trvanlivé potraviny, pochutiny (například čokoláda, káva) určené k dalšímu prodeji různým zájemcům, nejen z řad náhodných kupujících, ale i „stálých odběratelů“ z řad menších prodejců. Obdobné je to pak při krádežích alkoholu, drogistických potřeb a drobného ručního nářadí, kdy většina zboží je dále prodávána. V případě vloupání do skladovacích prostor je předmětem zájmu zejména elektronika, při krádežích v bytech také, navíc jsou zcizovány šperky, peníze, výpočetní technika a herní systémy. Na rozdíl od dospělých pachatelů. Kteří vnikají do bytů násilím, mladší pachatelé využívají otevřených oken, balkonových dveří, případně zcizují věci z domu svých vrstevníků, mnohdy i rodičům členů společné party, kteří ve spáchání takového činu spolupracují.

2.6 Způsoby a druhy trestné činnosti dle věku pachatelů

Pachatelé trestných činů (v případě osob ve věku 15 – 18 let se jedná o pachatele provinění, v případě osob mladších 15 let je označujeme jako pachatele činu jinak trestného)¹⁴ se také „specializují“ na páchaní trestné činnosti, kterou s ohledem na svůj psychický a fyzický vývoj mohou zvládnout a jsou proto v třech v této bakalářské práci posuzovaných kategoriích (nezletilí, mladiství, dospělí) velké rozdíly. Stejně tak se diametrálně liší i předmět zájmu, který je v jejich případech odlišný než u dospělých. Mladí pachatelé si vybírají především věci, po kterých sami touží, a protože také nepáchají trestnou činnost jako jednotlivci, ale patří do různých part, kde se vzájemně povzbuzují, navádí k trestné činnosti. V některých případech je spáchání takového činu podmínkou pro samotné „přijetí“ do party, tedy jakýmsi „vstupním rituálem“. Tímto tématem se také zabývá Čírtková, která popisuje, že *Výběr předmětu útoku je určován jiným hodnotovým systémem než u dospělých. Mladí pachatelé často odcizují předměty, které momentálně potřebují, nebo které se jim vzhledem k věku líbí (např. automobily, motocykly, videa, televizory, oblečení, zbraně, nože, alkohol, cigarety, léky apod.). Věci získané z trestné činnosti bývají rozdělovány ve skupině. Finanční prostředky se zpravidla utrácejí společně. Při dělení je patrná hierarchie a podíl na spáchané trestné činnosti.*¹⁵ Čírtková není jediným autorem, který se tomuto tématu věnuje. Například Konrád a spol. uvádí, že *způsob páchaní trestných činů mladistvých pachatelů je věkem pachatele výrazně determinován (jeho psychickým a somatickým vývojem, vlastnostmi, zkušenostmi.). V tomto směru mezi dospělými a mladistvými pachateli se projevují určité zvláštnosti, ke kterým zejména patří:*

- *výběr předmětu útoku mladistvým pachatelem je determinován jinými hodnotovým systémem,*
- *trestná činnost je častěji páchána se spolupachateli a ve skupině, uvnitř které dochází k různé úrovni organizovanosti činnosti,*
- *příprava ke spáchání trestné činnosti u mladistvých pachatelů je nedokonalá, obvykle schází prvek plánování, objekty napadení nebývají předem vytipovány a*

¹⁴ Zákon č. 218/2003 o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů zákon o soudnictví ve věcech mládeže

¹⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Dva pohledy na delikvenci dětí a mladistvých. Kriminalistika*, 2003, str. 65-71

jsou vybírány náhodně. Častá je i nedostatečná příprava vhodných nástrojů ke spáchání trestného činu, protože se nepočítá s výskytem možných překážek,

- chování mladistvých pachatelů se vyznačuje neúměrnou tvrdostí, která se projevuje určitými znaky, jako je devastace okolí, ničení předmětů a znehodnocení zařízení, což mívá za následek vyšší škody na zdraví a majetku poškozených osob,*
- konání mladistvých pachatelů je poznamenáno nedostatkem vědomostí a schopností při překonávání překážek, mnohdy je použito neúměrných prostředků k dosažení cíle, např. nadměrného úsilí. Mladiství pachatelé mnohdy nepoužívají složitější nástroje k překonání překážek a v případě použití nedochází k jejich optimálnímu využití, což se projeví při hodnocení celého komplexu úkonů použitého způsobu spáchání,*
- na páchaní trestné činnosti mladistvých má značný vliv alkohol (nebo jiná návyková látka), který posiluje odvahu k páchaní protispolečenské činnosti, zvyšuje agresivitu, nekoordinovanost pohybů, a podporuje nepřiměřené reakce na vnější podněty,*
- při opakované trestní činnosti páchané mladistvými pachateli se vyskytují specifické znaky z předcházející trestné činnosti, které tvoří charakteristický soubor opakovaného konání. Trestná činnost mladistvých, zejména majetková, je často páchána opakovaně na témže místě nebo v bezprostřední blízkosti,*
- při získávání alibi (o přítomnosti či nepřítomnosti na určitém místě) se mladiství pachatelé orientují na osoby ze skupiny, do které sami patří. Není typické získávání alibi od dospělých osob, u spoluzaměstnanců, u rodičů nebo ve škole,*
- o připravované, ale i o spáchané trestné činnosti, se mladiství pachatelé rádi svěřují členům své skupiny,*
- utajování činu a zahlazování stop bývá podceňováno a proto úkony, týkající se zahlazování stop o spáchané trestné činnosti, mladiství pachatelé zpravidla nevykonávají,*
- věci, získané trestnou činností skupinou mladistvých, jsou velmi brzy po spáchání rozdělovány mezi její členy, a to s přihlédnutím na postavení mladistvého pachatele ve skupině a podle jeho podílu na spáchání činu. Finanční prostředky se zpravidla utrácejí ve skupině mladistvých pachatelů,*
- pachatelé často odcizují předměty, které momentálně potřebují, nebo které se jim vzhledem k věku líbí (např. auta, motocykly, rádia, videa, oblečení, nože,*

zbraně, alkohol, cigarety, léky apod.) a mnohdy mnohem cennější věci nechávají bez povšimnutí,

- mladiství pachatelé jednají více emotivně než rozumově, trestná činnost je páchána ve většině případů živelně pod vlivem momentální objektivní situace, místa a doby činu,*
- po spáchání trestného činu mladiství pachatelé v mnoha případech navazují kontakt s poškozenou osobou s cílem jejího ovlivnění, aby např. upustila od oznámení trestného činu, případně navazují styky s osobami, např. za účelem zpeněžení získaných věcí apod.,*
- některé znaky způsobu páchaní vyplývají ze somatických vlastností pachatele. Ve srovnání s dospělými pachateli je to větší rychlost, obratnost, menší postava, hmotnost těla apod.¹⁶*

2.7 Socializační procesy, příčiny kriminality

Člověk narozením se stává členem sociální skupiny a také zde dochází k prvním kontaktům člověka s okolím, nejdříve reaguje na nejbližší rodinné příslušníky, tedy matku a otce, potom se při vlastním vnímání okruh lidí, které do rodiny patří, rozrůstá i o další blízké příbuzné. Tuto situaci popisuje Kraus, který uvádí, že *rodina také stále zůstává jako primární sociální skupina v procesu socializace dítěte a přes všechny vzrůstající vlivy dalších činitelů (především médií) je faktorem, který se zásadně podílí na formování osobnosti mladého člověka. Jde především o období raného dětství, kdy kvalitní působení rodiny nemůže prakticky nahradit žádná jiná instituce.*¹⁷

Je zřejmé, že formování mladého člověka probíhá primárně v rodině. V době dospívání však mladý člověk v rodině tráví stále méně času. Doma je především „korigován“, podřizuje se autoritám, stejně tak tomu je ve školách, kde se stává součástí vrstevnických skupin, přičemž sám se snaží seberealizovat. Rovněž se zapojuje do

¹⁶ KONRÁD, Zdeněk a kol. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*, Policejní akademie ČR, Praha, 1996, str. 27-28

¹⁷ KRAUS, Blahoslav. *Sociální aspekty výchovy*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1998, ISBN 80-7041-841-9, str. 122

různých dalších seskupení lidí, part. Sochůrek rovněž na toto téma uvádí: „*V partách se soustřeďují převážně nejvíce mladí lidé. V průběhu dospívání klesá závislost mladého člověka na rodičích, oslabuje se jejich vliv, stejně jako se oslabuje vliv školy a obecně názorů dospělých. Zjednodušeně lze říci, že čím menší vliv má na mladého člověka rodina, čím menší je autorita rodičů a klima v rodině, tím větší má na mladého člověka vliv negativní parta. Mladý člověk pozoruje a citlivě vnímá rozpory mezi činy a slovy, skutečností a ideály. To vede často k velmi okázalému pohrdání životními zkušenostmi rodičů i obecně hodnotami, uznávanými dospělou populací. Svým sklonem ke zevšeobecňování pak mladý člověk zatracuje i cenné hodnoty. Tím nastává naprostá deziluze, cynický poměr k životu a ke světu, ztráta vědomí o smyslu jakéhokoliv jednání a života vůbec.*“¹⁸

Rovněž škola je neoddělitelnou součástí výchovy mladého člověka, spoluvytváří jeho základní materiální a citové hodnoty, které jej budou provázet celý život. Přímou tak působí na formování osobnosti. Důležitý je tedy vztah dítěte ke škole, ale i samotná organizace výuky, přístup pedagogů a také rodinných příslušníků. Nezanedbatelnou negativní roli na tomto procesu výchovy má nepravidelná školní docházka, negativní vztah žáka k učiteli, špatný prospěch a podobně. K tomu pak Chmelík uvádí, že *řada delikventní mládeže nemá ukončeno základní vzdělání. U některých je zjišťována podprůměrná inteligence, která se projevuje v nedostatku sebekritičnosti, scestných zájmech na jedné straně a naopak pocit podceňování na straně druhé. To bývá často spojeno se snahou upoutat na sebe pozornost za každou cenu. Tito lidé nemají konkrétní představy o své perspektivě a to ani v relativně blízké budoucnosti.*¹⁹ Takové jedince pak není lehké zaujmout cílenými programy na trávení volného času, i když právě oni by měli být cílovou skupinou pro realizaci programů optimální volnočasové aktivity, protože aktivní odpočinek je podle Malého *základním prvkem zdravého životního stylu a tedy i prevencí sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Osvojení si stereotypu a potřeby aktivního trávení volného času je dáno tím, jak je k aktivní formě odpočinku*

¹⁸ SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie: I. díl Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. Liberec: 2001, ISBN 80-7083-494-3, str. 47

¹⁹ CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2. upravené a rozšířené vydání. Praha: 1998, str. 10

*přístupováno v rodině, ve škole i v dalších subjektech realizujících časové aktivity mládeže.*²⁰

Postupem času, při dospívání dítěte, se k socializačním procesům přidávají i další instituce a organizace. Mezi ně patří nejen školy, ale také různá zájmová sdružení, kroužky a podobně, které se při své činnosti zaměřují i na trávení volného času. Tyto organizace však nesuplují působení rodiny, ale pouze je doplňují a umožňují využít nejširší sortiment takových aktivit, které rodiče nemohou dítěti sami zajistit. Volnočasové aktivity jsou jednou ze základních časových období, kdy lze výchovně na mladého člověka působit. Volný čas zabírá značnou část dne a není žádoucí, aby ho mladý člověk trávil bez jakéhokoli cíle po celou dobu. Je třeba mladé lidi zaujmout a umožnit jim vykonávat různé volnočasové aktivity. K takovým aktivitám mohou patřit (a dříve skutečně patřily) kulturní zařízení, jako jsou knihovny, divadla, galerie, ale i různé umělecké školy. V České republice, potažmo Československu, mají dlouhou tradici různá sportovní sdružení. Jedním nejznámějších byl Sokol, ale také Orel a později i ČSTV, Svazarm. Podporovaly žádoucím způsobem zdravý vývoj dětí a mládeže. Odbornou roli sehrávala další hnutí, například ekologické hnutí Brontosaurus, Liga lesní moudrosti, Duha. Po změně politické situace v roce 1989 se podstatným způsobem snížila aktivita těchto organizací, i vývoj společnosti zapříčinil odklon mládeže od provozování takových aktivit. Postupem času stále více mládež ovlivňují média. Fenoménem v tomto ohledu je televize, i když její roli stále více přebírá internet, který se stává přístupný široké veřejnosti a mladou generaci oslovuje asi nejvíce. Otázkou ale zůstává, jakým způsobem. K této problematice Kraus uvádí, že *ještě na přelomu 60tých a 70tých let byly sport a tělovýchova nejprovozovanější aktivity mládeže ve volném čase*. Dodává, že *v poslední době se těmto aktivitám věnují 2/3 (u dívek je to ještě více) mládeže jen v hodinách TV ve škole*. A také dále uvádí, že *nejpočetnější část dětí a mládeže zasahuje a největší vliv má nepochybně film*.²¹ Problematickým v tomto případě je zejména zvolený repertoár „oslavující“ násilí, krvavé scény, nevázaný způsob života, stejně jako, což má společné s některými komerčními televizními stanicemi, glorifikujícími pachatele protiprávního jednání prchajícím před policií nebo proti soudní

²⁰ MALÝ, Ladislav. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže: A co má dítě dělat, když nemá co dělat?*, Praha: Čihák tisk, 2002, str. 7

²¹ KRAUS, Blahoslav. *Sociální aspekty výchovy*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1998, ISBN 80-7041-841-9, str. 122

moci, která odmítá opakovaná dovolání několikanásobného vraha a podobně. K této problematice Malý uvádí, že *sociálně patologické jevy u dětí a mládeže jsou multifaktorově podmíněny. Vedle vlivu rodiny, osobnostních vlivů, vlivů subkultury a společenských vlivů se část mládeže na „šikmou plochu“ dostává díky akčnímu vakuu ve volném čase. Tento vliv je ještě markantnější v té části populace, která má výrazněji vyjádřenou potřebu mimořádných zážitků bez schopnosti získat uspokojující prožitky vlastní aktivní činností a vlastním přičiněním. Do této skupiny dětí a mládeže se zvýšeným rizikem výskytu společensky nežádoucích vlivů patří*

- *chroničtí sledovači televize, filmů a počítačových her,*
- *mládež bloudící po ulicích a restauračních zařízeních a ubíjející nudu,*
- *mládež vyhledávající dramatické a dobrodružné aktivity zástupným způsobem pomocí násilí, kriminality, drog, alkoholu apod.²²*

Velká část mládeže se však více sdružuje v partách, což je normální u těchto věkové kategorie. Členství v partě však dávají přednost, neboť jim dobu a způsoby trávení volného času nenařizuje, nedohlíží na vykonání konkrétních aktivit. Pro menší část populace může být členství v partě problémem, zejména u těch se sociálně deviantním zaměřením. Sochůrek tento problém popisuje a uvádí, že *bylo zjištěno, že zvláště pro mnohé delikventy je taková parta místem seberealizace. Mladý člověk, vyrůstající v prostředí konfliktní rodiny nebo prostředí citově i podnětově chudém, který je zanedbáván a často tedy i citově deprivován, si hledá náhradní uspokojení těchto potřeb. Hledá je mimo rodinu i normální společnosti a připočteme-li velmi častou pozici již zmíněné černé ovce a často složité problémy v psychice (snížený intelekt, psychopatická struktura osobnosti apod.) pak je jeho subjektivní pocit vydělení ze společnosti prakticky úplný. Proto se uchyluje do podsvětí, do negativní, sociálně patologické party. Toto se zvyrazňuje zejména tehdy, když se ve vedení party objeví lidé násilnické povahy, bezohlední, intelektuálně nevyspělí nebo kriminálně zkušení.²³*

²² MALÝ, Ladislav. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže: A co má dítě dělat, když nemá co dělat?*, Praha: Čihák tisk, 2002, str. 11-12

²³ SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie: I. díl Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. Liberec: 2001, ISBN 80-7083-494-3, str. 48

Člověk přebírá standardy takové party za své, identifikuje se s nimi. Vše je spojeno s vývojem mladého člověka, zejména se změnou společenské role. I když mladý člověk může vypadat jako dospělý muž či žena, nebo se tak alespoň cítit, jsou mu rodiči, pedagogy a vesměs staršími lidmi přiznávána pouze některá práva. Proto se chce vymanit z takového vlivu, nějakým způsobem se seberealizovat, získat obdiv, uznání a „něco“ znamenat. Takovým místem, kde to může nejsnadněji dokázat, je právě taková vrstevnická skupina. Právě v ní mu záleží, jak bude okolím vnímán.

Ke stejnému tématu pak i Čírtková podobně uvádí, že *party nedospělců jsou z hlediska sociální psychologie malá skupina, neformální, obvykle vztažná, což znamená, že její členové se ztotožňují a promítají do ní svoje postoje, přání, potřeby a naděje. Motivace ke sdružování do part je rozmanitá. Jde zejména o uspokojování citových a sociálních potřeb jednotlivců. V období od 12 do 17 let věku se jedinec pozvolna vymaňuje ze závislosti na rodině. V tomto období se u nedospělého objevuje potřeba realizovat svoje zájmy a sklony v partě. V řadě part, zejména smíšených, se chlapci a děvčata relativně snadno identifikují jako nezávislé osobnosti, ale také jako partneři a soupeři. Pocity, které prožívají, jim dávají sebevědomí. Zažívají pocit, že jsou v očích druhých potřební, znali, respektováni, oblíbeni a uznáváni.*²⁴ K tomuto pak ještě dodává, že *u jedinců z disociálních rodin skupina vytváří náhražku, která umožňuje únik do světa relativního přátelství, kde zapomínají na samotu, frustraci a nudu.*²⁵ S ohledem na jí uváděné skutečnosti je zřejmé, že se mladí lidé v partách skutečně seberealizují, přičemž nejsou rozdíly mezi pohlavími, nezletilými, mladistvými a dospělými, stejně jako mezi různými etniky. Navíc, jak Čírtková upozorňuje, že se *delikty spáchané v partě se vyznačují vysokou recidivou, která přerůstá do staršího i dospělého věku jedinců. Projevuje se rozpor mezi předčasnou tělesnou vyspělostí a mentální zralostí jedince (snížená volní složka osobnosti a současně zvýšená sugestibilita).*²⁶

²⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 3. vydání. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-475-3, str. 145-146

²⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 3. vydání. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-475-3, str. 146

²⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 3. vydání. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-475-3, str. 146

Jak je zřejmé, pro mladého člověka není jednoduché začlenit se do společnosti, nedovede ještě navozovat kontakty, vztahy, které by vedly k objasnění jeho postavení, řešení problémů. Není schopen jednat způsobem odpovídajícím daným situacím, diplomacii dospělých. Dospívání a začleňování do společnosti pro mladou generaci znamená vlastně rozloučení s bezstarostným dětstvím. Nejmladší věkové skupiny mládeže si osvojují nejdříve jen ty nejjednodušší sociální normy a často má toto osvojování konfliktní charakter, protože tento proces mladí považují za omezování, potlačování své suverenity, svobody a chování. Postupem času, v průběhu stárnutí, jsou mladí konfrontováni s celou řadou nových regulativů, právními počínaje až po ty, které jsou spojeny s naší kulturou, tradicemi.

2.8 Prevence kriminality

Pojem prevence v obecném slova smyslu vyjadřuje předcházení trestné činnosti. A nejenom předchází činům prvně spáchaným, ale i recidivnímu jednání. Cílem preventivních aktivit jsou opatření, která mají umožnit vyhnout se viktimizaci, tedy procesu „stát se obětí kriminality“ a působit na snižování frekvence kriminality a strachu ze zločinu. Přesněji definici prevence popisuje Večerka, který uvádí, že *prevence představuje pokus eliminovat trestnou činnost ještě před jejím započatím nebo před jejím pokračováním.*²⁷

Prevenici je možné rozdělit do částí podle toho, jaký cíl je sledován. Večerka dělí prevenci na tři části²⁸:

I. primární:

- uspořádání prostředí (architektonické plánování, osvětlení, uzamčení, kontrola přístupu, ochrana majetku),
- střežení okolí (sousedství, stálý dohled, občanské hlídky),

²⁷ VEČERKA, Kazimír a kol. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: 1997, ISBN 80-85821-48-6, str. 6

²⁸ VEČERKA, Kazimír a kol. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: 1997, ISBN 80-85821-48-6, str. 10-13

- všeobecné odstrašení (systém policejních hlídek, systém trestní prevence),
- veřejná osvěta (seznamování občanů se stavem kriminality, profesní výchova, výcvik),

II. sekundární:

- identifikace a predikce (raná identifikace a predikce problémových jedinců),
- analýza oblastí ohrožených kriminalitou (zaměření se na oblasti s vysokou kriminalitou, řešení sousedských sporů),
- odklon (odklon v rámci společenství, odklon v rámci systému trestní justice),
- prevence kriminality ve školách (práce s potencionálně problematickou mládeží),

III. terciální:

- specifické odstrašení,
- zbavení právní způsobilosti,
- rehabilitace a zacházení.

Systém prevence v první řadě zajišťují státní instituce, jako jsou soudy, státní zastupitelství, policie, mediační a probační služba apod.

Je nepochybné, že systém trestní justice sám o sobě nemůže být jediným nástrojem kontroly kriminality, ale je jedním z nejdůležitějších. V rámci trestní justice pachatelé hrozí za porušení zákona odpovídající a přiměřený trest. A právě hrozba možným trestem je základním zastrašujícím prvkem, jehož účel Večerka popisuje jako²⁹:

- ***speciální zastrašení*** – jedná se o zastrašení v případě, že konkrétní pachatel byl za svůj čin odsouzen, případně i uvězněn a očekává se, že trest pro něj bude dostatečně odstrašující, že po propuštění od spáchání dalšího protiprávního činu upustí,

²⁹ VEČERKA, Kazimír a kol. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: 1997, ISBN 80-85821-48-6, str. 14

- **obecné zastrašení** – vztahuje se na nediferencovanou skupinu jedinců a tyto jedince má možnost uložení trestu odstrašit nejen od konkrétního deliktu, ale od páchání trestné činnosti vůbec.

Aby trest splnil svůj účel, musí splňovat následující požadavky:

- musí být dostatečně přísný (aby došlo k eliminaci pozitivního výtěžku ze spáchaného činu),
- musí být neodvratný (aby pachatel věděl, že po spáchání deliktu bude následovat trest),
- musí být bezprostřední (aby trest následoval bezprostředně po spáchání činu).

Tyto požadavky ale musí platit současně, jinak se trest mívá účinkem.

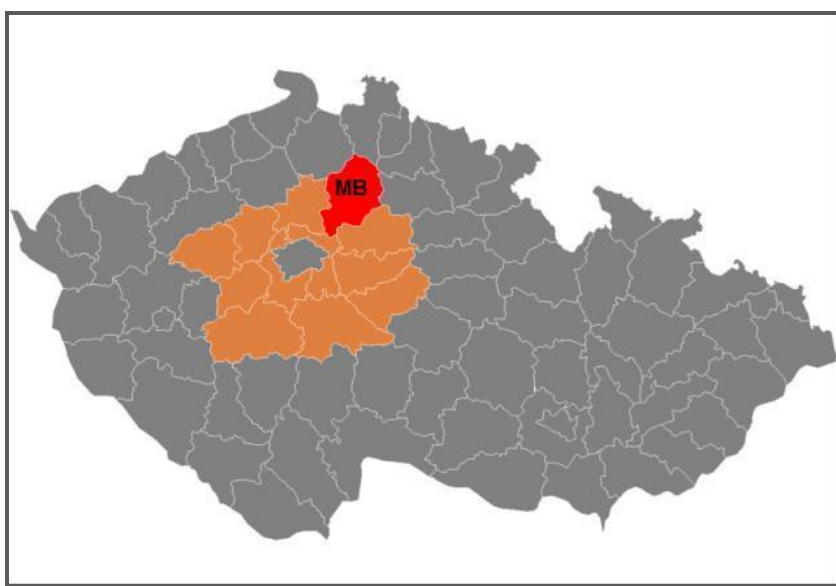
3 Praktická část

V praktické části bakalářské práce se postupně seznámíme nejen se samotným centrem regionu, kterým je město Mladá Boleslav, ale i jeho okolím, prostředím a nastíněním vývoje celé oblasti z hlediska historicko-kulturní.

3.1 Region Mladoboleslavsko

Okres Mladá Boleslav se nachází v severní části Středočeského kraje, přičemž sousedí s okresy Nymburk, Praha venkov, Mělník a dále s okresy jiných krajů, a to Jičín, Semily, Liberec a Česká Lípa. Celkový počet obyvatel v regionu se pohybuje na hranici 125.000 obyvatel, kteří z více než jedné třetiny bydlí v Mladé Boleslavi. Rozloha okresu Mladá Boleslav činí 1.068km² a nachází se v něm 115 obcí.³⁰ V samotném okresním městě Mladá Boleslav, které je zároveň největším, trvale bydlí 39.627 obyvatel.³¹ Dalšími většími městy jsou Mnichovo Hradiště, Benátky nad Jizerou, Bakov nad Jizerou, Bělá pod Bezdězem, Dobruška a Kosmonosy.

Obrázek č. 1 – mapa s vyznačením okresu Mladé Boleslav v rámci České republiky

³⁰ <http://www.mb-net.cz/?page=cz,zakladni-informace> staženo dne 22. 12. 2009

³¹ <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx> staženo dne 27. 12. 2009

Region je orientován především na průmysl, zejména jako dodavatel firmy Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav, ale především ve své jižní a západní části je i důležitým zemědělským střediskem. Na severu regionu, v částech přilehlých na sousední okresy Mělník, Česká Lípa, Semily a Liberec jsou rozsáhlé kulturní památky, nespočet hradů a zřícenin, jež jsou hojně navštěvovány a zejména ve směru na Jičín chráněná krajinná oblast Český ráj.

3.2 Město Mladá Boleslav

Mladá Boleslav se rozkládá na vyvýšenině nad soutokem řeky Jizery a říčky Klenice. První zmínky o novodobém osídlení pocházejí z II. poloviny 9. století, kdy se tato nová osada rozvíjela jako důležité obchodní středisko na křižovatce obchodních cest. Ve II. polovině 10. století je sídlo již nazýváno městem a pojmenováno po knížeti Boleslavovi II., zvaném „Mladý“. Dominantou města je hrad založený kolem roku 995, později renesančně upraven, který však utrpěl přestavbou Josefa II. na opevněná vojenská kasárna.

Obrázek č. 2 – pohled na hrad v Mladé Boleslavi

Od počátku vzniku do 15. století patřila Mladá Boleslav mezi důležitá obchodní a kulturní města, ale střídala se i období vzestupu a úpadku. Od konce 15. století do

začátku 17. století byla centrem Jednoty bratrské v celé zemi. Význam města pokračoval i v 17. století, kdy byla císařem Rudolfem II. povýšena na královské město, což se pozitivně projevilo ve školství, architektuře i úrovni společenského života v celém regionu. Koncem tohoto století došlo k pozvolnému úpadku, který přetrval až do konce poloviny 18. století, kdy Mladá Boleslav byla pouze nevýznamným zemědělsko-řemeslným městem. Postupně však začaly vznikat první drobné manufaktury a drobné továrny. Hlavní rozvoj však přišel počátkem 19. století s rozvojem železnice a na konci tohoto století byla založena první dílna firmy Laurin&Klement, která se postupně velice dynamicky rozvíjela z počáteční výroby jízdní kol přes motocykly až k automobilům. První vůz z této továrny vyjel v roce 1905 a dal tak vzniknout tradici automobilové výroby v Mladé Boleslavi a přispěla i k široké světové proslulosti města.

Obrázek č. 3 – pohled na radnici v Mladé Boleslavi, sídlo magistrátu

Další impulz k rozvoji města přišel v 60. letech 20. století a byl spojen s rozšířením výroby automobilů Škoda v závodě, který v té době nesl název AZNP Mladá Boleslav (jednalo se o zkratku názvu Automobilové závody, národní podnik). V té době bylo zapotřebí nových pracovních sil a bydlení pro tyto lidi. Část staré zástavby prošla demolicí a na těchto uvolněných místech vznikla nová zástavba, převážně panelových domů v částech Rozvoj a Slavoj. Toto se opakovalo na sklonku 70. a 80. let, kdy došlo k další masové výstavbě panelových domů na sídlištích Habeš a Severní město, čímž došlo ke spojení měst Mladá Boleslav a Kosmonosy. Od této doby nebyly stavěny žádné bytové komplexy, město se rozrůstá díky individuální zástavbě na okrajích města a v satelitních vesničkách v bezprostřední blízkosti města.

3.2.2 Rozvoj města

Po roce 1990, kdy místní automobilku získala firma Volkswagen, došlo ke značnému nárůstu výroby, podnik se rozrůstal (postupně se rozloha podniku zvětšila o 2/3 a aktuálně zabírá stejnou plochu, jako obytná část města), přijímal nové zaměstnance. Postupem času, s ohledem na dobré výsledky podniku a nadprůměrné ekonomické ohodnocení pracovníků firmy Škoda docházelo i k rozvoji města. Byl znatelný příliv pracovních sil, zvyšovala se i kupní síla obyvatelstva, takže v té době vnikl i široký rozvoj služeb. Vznikaly nejen nové prodejny, ale i objekty služeb. Nabídka se rozrůstala, stejně jako ceny nabízených služeb, což bylo dáno příjmy obyvatel Mladé Boleslavi a okolí. S dalším rozvojem automobilky a stále neutuchající poptávky po pracovní síle se do města stěhovaly další a další lidé, čehož podnikatelé využili a mnoho do té doby chátrajících objektů upravili na ubytovací zařízení. Tento trend pokračuje až do současnosti, avšak ve snaze snížení nákladů a zvýšení zisků jsou budovány ubytovací zařízení zejména pro cizince, kteří pracují pro pracovní agentury, které dodávají pro automobilku pracovní sílu podle aktuální poptávky. Ubytovny jsou nižšího standardu, zdržují se zde povětšinou cizinci z méně ekonomicky vyspělých zemí, zejména Poláci a Slováci. Negativním průvodním jevem tohoto rozvoje je skutečnost, že na každé ubytovně je zároveň restaurace či bar s mnoha herními a výherními automaty či terminály.

Samotné město Mladá Boleslav bylo již z dřívějších dob orientováno na automobilový průmysl. Menší část města tvoří stará historická zástavba, zbylou část tvoří panelové domy, anonymní sídliště. Ke kulturnímu vyžití je k dispozici divadlo a donedávna bylo ve městě pouze jedno funkční kino. Zastaralé koupaliště a plavecký bazén v místní sokolovně dávaly alespoň malou možnost ke sportovnímu vyžití široké veřejnosti. Fanoušci sportu mohou využít utkání nejvyšších soutěží fotbalového oddílu FK Mladá Boleslav či hokejového klubu BK Mladá Boleslav. Prvoligovou soutěž hrají rovněž hráči florbalu a ženský basketbalový oddíl. Vysoké kvality má i místní oddíl karate a nohejbalu. V nedalekých Benátkách nad Jizerou sídlí badmintonový oddíl, z jehož řad pochází i dva aktuální mistři světa v tomto sportu, v Bělé pod Bezdězem sídlí úspěšný klub nohejbalu a v Dobrovici se hraje liga kuželek.

Až poté, co ve středu města a na jeho periferiích vyrostlo mnoho super a hypermarketů se začaly vynakládat i prostředky na kulturní zařízení. V Kosmonosích, se kterými se Mladá Boleslav již stavebně spojila, vyrostlo pro děti kulturní středisko Altamira, které napodobuje život lidí v pravěku, spolupracují společně s muzeem v Mladé Boleslavi a je zde zřízen i kroužek pro mladé archeology. Dále město ve spolupráci se základní školou Pastelka, kde byla vybudována astronomická observatoř, vede hvězdářský kroužek. V Mladé Boleslavi. V roce 2009 byla započata rozsáhlá rekonstrukce místního koupaliště, stejně jako revitalizace přilehlého fotbalového areálu SKP Mladá Boleslav. Bylo nově otevřeno i multikino a firma Škoda Auto v Mladé Boleslavi vybudovala rozsáhlý komplex, ve kterém zřídila soukromou vysokou školu.

Jakkoliv se poslední dobou mění tvář města k lepšímu, poznamenaly ji doby nedávno minulé. V každém volném objektu sídlí ubytovny s bary a automaty, v každé druhé ulici je zastavárna.

3.2.3 Největší průmyslové podniky současnosti

V současnosti je zcela jednoznačně největším průmyslovým podnikem v Mladé Boleslavi firma Škoda Auto, a. s., která zaměstnává přímo v hlavním podniku ve městě na 15.000 lidí.

Obrázek č. 4 – pohled na hlavní bránu podniku Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav

Dalších cca. 5.000 lidí dohromady pracuje ve vývojovém centru Česana v Čejeticích u Mladé Boleslavi a Škoda parts centrum v Řepově u Mladé Boleslavi, což jsou největší skladovací prostory dílů vozidel koncernu Volkswagen, pod který značka Škoda spadá, ve Střední Evropě. Dalšími velkými podniky jsou dceřiné společnosti firmy, a to ŠkoEnerg, která produkuje energie jak pro samotný podnik, tak i pro město Mladá Boleslav a dále společnost ŠkoTrans zaměřující se na dopravní služby, rovněž ve prospěch hlavního podniku. V teritoriu města Mladá Boleslav také působí firmy vyrábějící pro firmu Škoda komponenty motorových vozidel, kterými jsou firmy TRW Car, Gumorec, Faurecia a Johnson Controls. Společnost Akuma, která byla největším výrobcem autobaterií ve Střední Evropě, v současnosti prochází útlumem výroby. Byla zakoupena italskou firmou FIAMM, výrobu autobaterií převedla do Itálie, v Mladé Boleslavi ponechala pouze výrobu trakčních zdrojů a kabelů pro firmu Škoda.

V nejbližším okolí města jsou další výrobními podniky, v Mnichově Hradišti vyrábí firma Hella Czech světla pro motorová vozidla mnoha značek. V Dobrovici sídlí známý cukrovar TTD, který stále rozšiřuje produkci nejen cukru, ale v poslední době expanduje i díky produkci lihu a biopaliv, tedy složek přidávaných do pohonných hmot. V Bělé pod Bezdězem sídlí papírny Bělá a Dehtochema, známá výrobou izolačních a střešních krytin.

Ekonomická situace v okrese Mladá Boleslav je v rámci České republiky nadprůměrná, vlastně po Praze na druhém místě. Nezaměstnanost v regionu je rovněž po Praze druhá nejnižší v republice. Všechny tyto kladné aspekty mají však i svou druhou stranu. Negativní, neboť vše je podřízeno potřebám podniku Škoda Auto, jeho výrobnímu cyklu a nepřetržitému provozu. Zaměstnanci jsou plně vytíženi, s čímž ale nekomunikuje možnost odpovídajícího kulturního vyžití. Téměř třetinu všech zaměstnanců jen ve firmě Škoda Auto, a. s. tvoří ženy, které pak zcela jistě nemají dostatečnou kontrolu nad dětmi, nad tím, jak tráví volný čas. Děti a mladiství nemají také k dispozici vhodné a dostatečné prostředí na trávení volného času. Většina města je tvořena panelovými domy na rozlehlých sídlišťích, kde mladí lidé tráví svůj volný čas.

4 Cíl praktické části

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaký je v okrese Mladá Boleslav vývoj majetkové trestné činnosti s ohledem na předmět zájmu pachatelů a jejich věkového složení a zjištění, jestli klesá věk pachatelů dopouštějících se této trestné činnosti a také zjistit, zdali je majetková trestná činnost páchána častěji samostatně či ve spolupachatelství.

4.1 Hlavní předpoklady práce

1. Předpokládáme, že podíl majetkové trestné činnosti z celkové kriminality v regionu tvoří největší část, ale postupně se snižuje.
2. Předpokládáme, že nejčastějším předmětem zájmu pachatelů jsou věci z motorových vozidel.
3. Předpokládáme, že se zvyšuje podíl osob mladších 18 let na majetkové kriminalitě.
4. Předpokládáme, že stále klesá věk osob, které začínají páchat majetkovou trestnou činnost.
5. Předpokládáme, že nezletilí a mladiství páchají majetkovou trestnou činnost převážně ve spolupachatelství nežli samostatně.

4.2 Předmět zkoumání

1. Podíl majetkové trestné činnosti na celkové trestné činnosti spáchané na okrese Mladá Boleslav a její vývoj.
2. Nejčastější předmět zájmu pachatelů majetkové trestné činnosti.
3. Jsou pachatelé majetkové trestné činnosti převážně osoby mladší 18 let.
4. Věková struktura pachatelů majetkové trestné činnosti.
5. Počet pachatelů samostatně páchané majetkové trestné činnosti a činů spáchaných formou spolupachatelství.

4.3 Použité metody

Základními výzkumnými metodami v bakalářské práci je analýza vyšetřovacích spisů Služby kriminální policie a vyšetřování v Mladé Boleslavi a Obvodních oddělení v Mladé Boleslavi I. a II., Bělé pod Bezdězem, Benátkách nad Jizerou, Mnichově Hradišti a Dobrovici, dále statistických údajů o trestných z analytického oddělení Policie ČR v Mladé Boleslavi.

4.3.1 Sběr dat

V rámci sběru dat byly v archívech Policie České republiky vyhledány trestní spisy z let 2002 až 2007, z každého roku se jednalo o 100 spisů týkajících se činů spáchaných na okresu Mladá Boleslav. Dále byly z analytického oddělení Policie České republiky zajištěny i statistické údaje týkající se veškeré trestné činnosti spáchané v rámci Středočeského kraje ve stejném období.

4.3.2 Statistická metoda

Při použití statistické metody byly podrobně studovány zajištěné trestní spisy a získávány z nich potřebné statistické údaje, údaje o pachatelích, předmětu jejich zájmu, věkové struktury pachatelů a způsoby provedení jednotlivých trestných činů.

4.3.3 Analytická metoda

Analytickou výzkumnou metodou byly zkoumány zjištěné údaje a vyhodnocena zajištěná data s cílem zjistit určité jevy, tyto vyčíslit, graficky zobrazit a analyzovat. Kritérii pro analýzu byly podíl majetkové trestné činnosti na celkové trestné činnosti spáchané na okrese Mladá Boleslav a její vývoj, nejčastější předmět zájmu pachatelů majetkové trestné činnosti, jsou pachateli majetkové trestné činnosti převážně osoby mladší 18 let a věková struktura pachatelů majetkové trestné činnosti s počet pachatelů

samostatně páchané majetkové trestné činnosti a činů spáchaných formou spolupachatelství.

4.4 Základní popis

Zaměřili jsme se na zjištění podílu majetkové trestné činnosti z celkové zjištěné trestné činnosti a objasněné trestné činnosti s ohledem na věkové složení pachatelů, předmět zájmu a celkový vývoj tohoto druhu trestné činnosti a podílu jednotlivých věkových skupin (v tomto případě rozdělených na osoby nezletilé, mladistvé a dospělé) na majetkových trestných činech v letech 2002 až 2007, pro který byl vybrán vzorek 600 trestních spisů a statistické údaje o trestné činnosti v rámci Středočeského kraje.

Pro lepší orientaci v následujících tabulkách a grafech používáme odlišné barevné kombinace. **Modrá** pole zobrazují údaje týkající se nezletilých, **žlutě** jsou zvýrazněny údaje o mladistvých, **zelená** barva byla použita na data dospělých pachatelů a **červeně** jsou zvýrazněna celková data, součty, souhrnné údaje.

4.5 Podíl majetkové trestné činnosti

V roce 2002 bylo policií zjištěno či oznámeno celkem 5.547 trestných činů, z nichž potom objasněno 1.616 případů. Majetkové trestné činy se podílely 4.891 případy, z nichž objasněno bylo 1.066 případů, kterých se dopustilo celkem 51 osob mladších 15 let a 44 osob ve věku od 15 do 18 let. V roce 2003 bylo zjištěno či oznámeno 5.174 trestných činů a objasněno 1.379 případů. Majetková trestná činnosti se podílela 4.576 případy, z nichž bylo objasněno 892 případů, kterých se dopustilo 24 osob mladších 15 let a 43 osob ve věku od 15 do 18 let. V roce 2004 bylo zjištěno či oznámeno celkem 4.727 trestných činů a z nich objasněno 1.308 skutků. Majetkových trestných činů z tohoto počtu bylo 4.145, objasněno celkem 846 případů, kterých se dopustilo 13 osob mladších 15 let a 34 mladistvých, tedy ve věku 15 – 18 let. V roce 2005 policie okresu Mladé Boleslav prověřovala 4.616 trestných činů, z toho 1.247 případů objasnila. Případů majetkového charakteru z tohoto počtu bylo 3.972 a s objasněnými 770 trestnými činy. Mladiství spáchali 41 a osoby mladší 15 let 17

trestných činů. V roce 2006 bylo zjištěno či oznámeno 4.398 trestných činů, ze kterých se podařilo objasnit 1.526 případů. Majetkových trestných činů bylo v tomto období spáchání 3.696 a z tohoto počtu objasněno 733 případů, kterých se ve 14 případech dopustily osoby mladší 15 let. Dalších 37 případů bylo spácháno osobami ve věku 15 – 18 let. V roce 2007 policie v Mladé Boleslavi evidovala celkem 4.700 trestných činů, ze kterých jich bylo 1.596 objasněno. Trestná činnost majetkového charakteru byla v tomto počtu zastoupena celkem 3.666 případy, ze kterých bylo objasněno 753 činů. Mladiství se dopustili celkem 43 trestných činů, nezletilí 12.³²

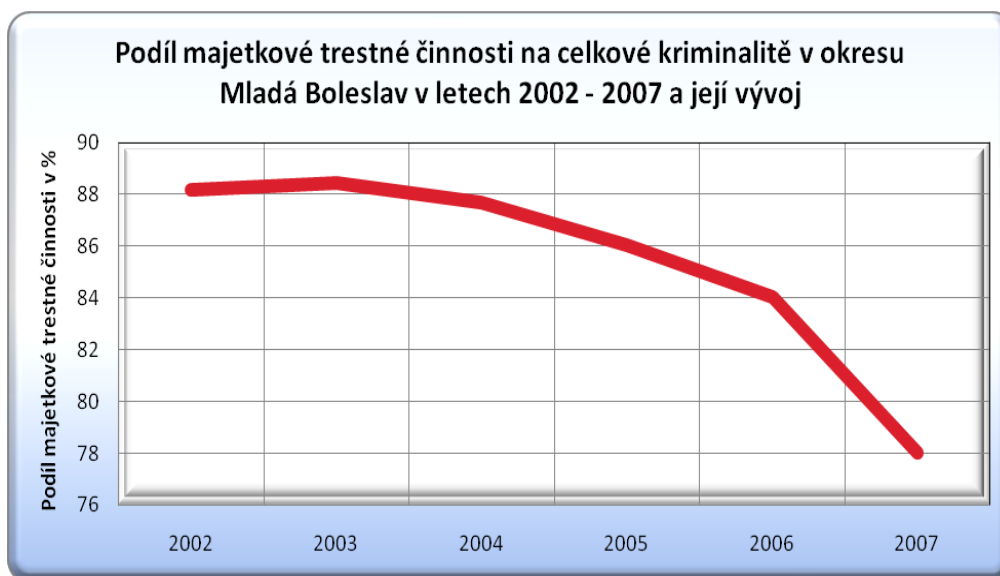
Tabulka č. 1 - podíl majetkové trestné činnosti z celkového počtu trestných činů v letech 2002 až 2007 s ohledem na věk pachatelů

Rok	Počet trestných činů	Počet objasněných trestných činů	Počet majetkových trestných činů	Počet objasněných majetkových trestných činů
2002	5547	1616	4891	1066
2003	5174	1379	4576	892
2004	4727	1308	4145	846
2005	4616	1247	3972	770
2006	4398	1250	3696	733
2007	4700	1596	3666	753

Z dat v tabulce můžeme vidět, že trestná činnost v okrese Mladá Boleslav se pohybuje na hranici 5.000 případů za rok, má spíše mírně sestupnou tendenci a od roku 2002 do roku 2007 tento pokles činí celkem 847 případů. S ohledem na výsledky v letech 2006 a 2007 jsem však patrný meziroční vzestup o 302 případů, je tedy zřejmé, že celkový nápad majetkové trestné činnosti osciluje kolem hranice 5.000 případů ročně.

³² http://essk.pcr.cz/essk/_sest_root.asp staženo dne 10. 12. 2009

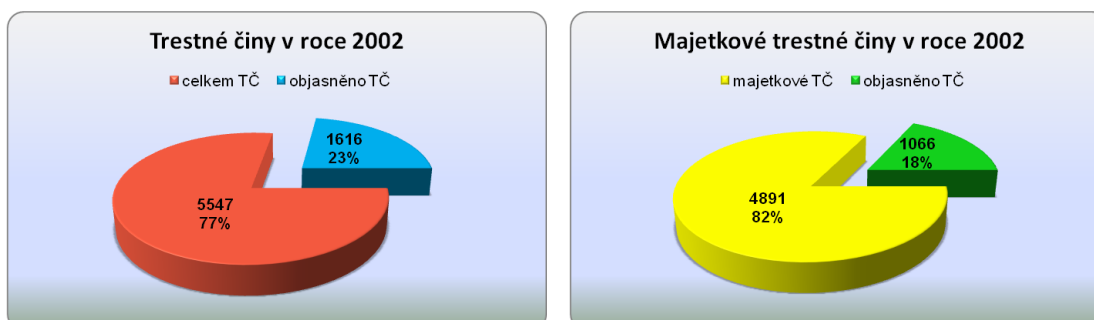
Graf č. 1 – podíl majetkové trestné činnosti z celkové kriminality v okrese Mladá Boleslav v letech 2002 – 2007 a její vývoj

Podíl majetkové trestné činnosti, jak můžeme sledovat v následujícím grafickém vyobrazení, za celou dobu sledovaného období vykazuje pouze snížení. V úvodu sledovaného období je pokles minimální, v roce 2007 již došlo k významnějšímu poklesu. Tedy, zatímco v roce 2002 poměr majetkové kriminality na celkové činil 88,2%, v roce 2005 klesl na 86% a v roce 2007 tento činil již jen 78%.

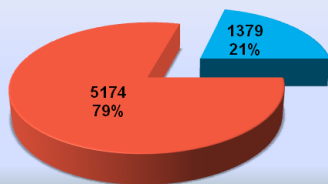
Z následujících grafů můžeme zjistit, jaký byl ve sledovaném období poměr trestných činů, majetkových trestných činů a jejich objasněnost.

Graf č. 2 až 13 - přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007

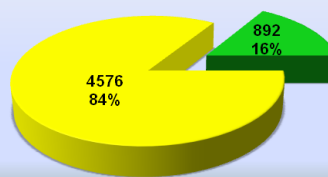
Trestné činy v roce 2003

celkem TČ objasněno TČ

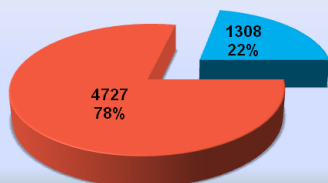
Majetkové trestné činy v roce 2003

majetkové TČ objasněno TČ

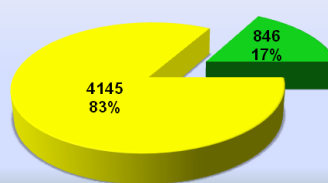
Trestné činy v roce 2004

celkem TČ objasněno TČ

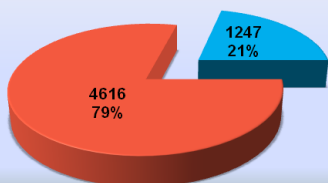
Majetkové trestné činy v roce 2004

majetkové TČ objasněno TČ

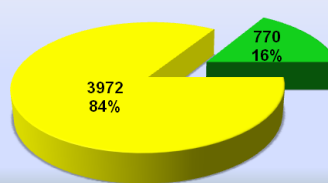
Trestné činy v roce 2005

celkem TČ objasněno TČ

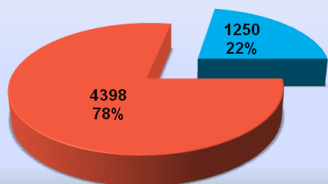
Majetkové trestné činy v roce 2005

majetkové TČ objasněno TČ

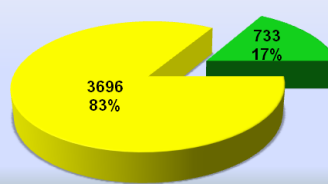
Trestné činy v roce 2006

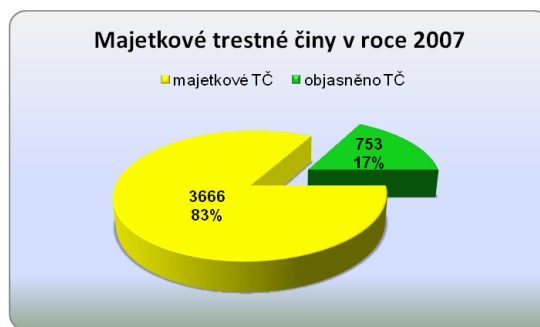
celkem TČ objasněno TČ

Majetkové trestné činy v roce 2006

majetkové TČ objasněno TČ

Z předchozího grafického zobrazení můžeme odvodit, že se snižuje celkový počet trestných činů a z toho i počet objasněných trestných činů. Obdobně je tomu i v případě podílu trestných činů majetkového charakteru a konečné objasněnosti těchto skutků. Celková objasněnost trestných činů se pohybuje v rozmezí od 21 do 25%, u majetkové trestné činnosti je objasněnost nižší, pohybuje se v rozmezí od 16 do 18%. S ohledem na počet takto spáchaných činů, osob, které se jí dopouští a způsobům provedení má objasněnost majetkových trestných činů, spočívajících nejčastěji v krádežích věcí z aut, bývá objasněnost jedna z nejnižších ze všech druhů trestné činnosti.

Jakkoliv by se mohlo zdát snižování počtu trestných činů povzbudivé, v dané situaci je to zaviněnou spíše legislativou, neboť v průběhu sledovaného období došlo ke změně zákona a tím i posuzování, v jakých případech se jedná o trestný čin a nikoliv (zejména týkající se způsobu provedení či výše způsobené škody).

4.6 Podíl pachatelů na majetkové trestné činnosti dle věku

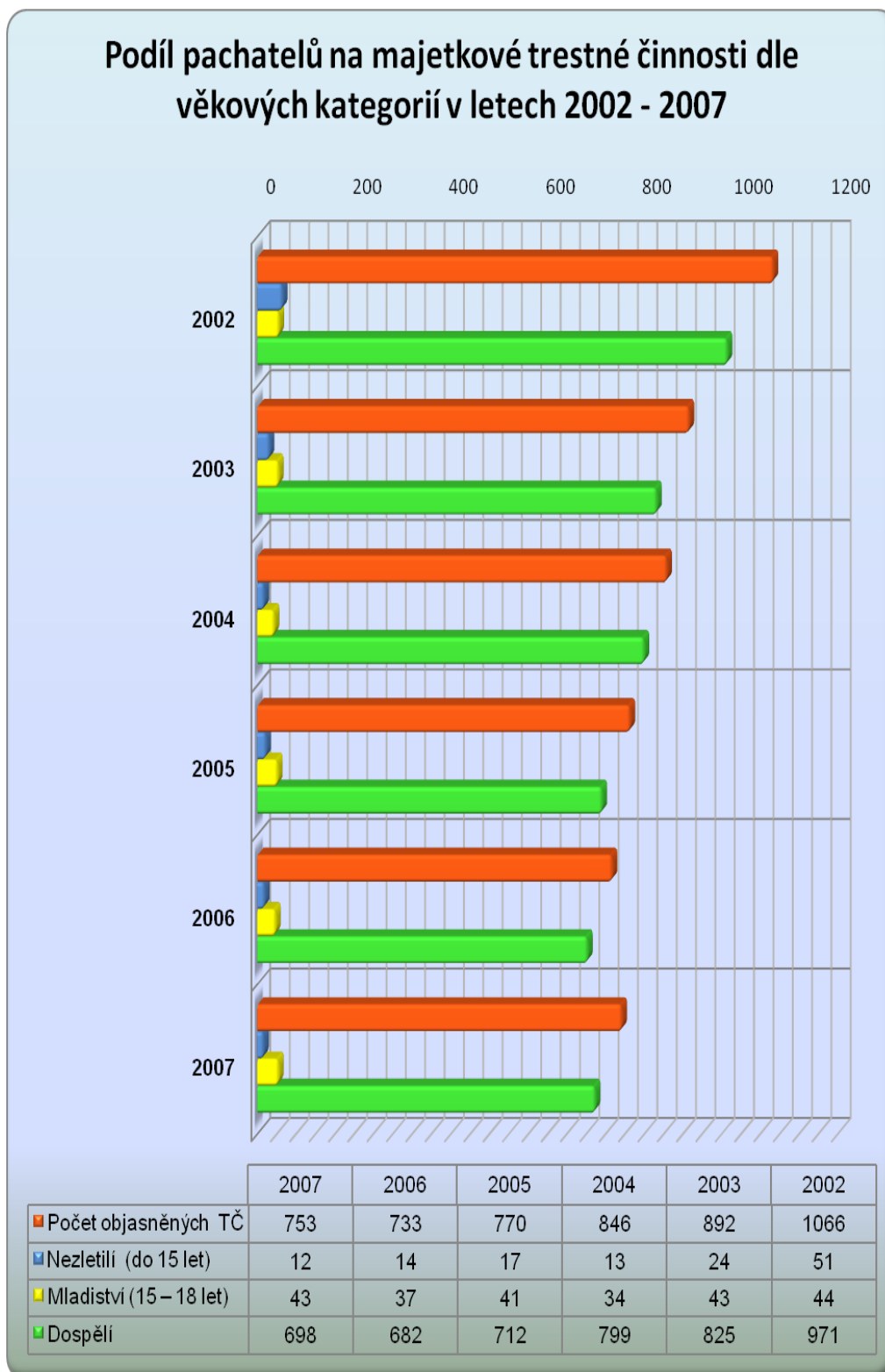
Tabulka č. 2 – podíl pachatelů dle věkových kategorií na majetkové trestné činnosti v letech 2002 – 2007

rok	Počet objasněných majetkových trestných činů	Nezletilí (do 15 let)	Mladiství (15 – 18 let)	Dospělí
2002	1066	51	44	971
2003	892	24	43	825
2004	846	13	34	799
2005	770	17	41	712
2006	733	14	37	682
2007	753	12	43	698

Z tabulky je patrné, že počet objasněných majetkových trestných činů má klesající tendenci, ale i s ohledem na tabulku č. 1 je zřejmé, že se snížil i celkový počet spáchaných trestných činů. Ve zkoumaném vzorku můžeme zaznamenat zřetelný pokles počtu deliktů spáchaných osobami spadajícími do kategorie nezletilých pachatelů, tedy mladších 15 let. V případě osob mladistvých a dospělých však zůstávají počty zjištěných pachatelů relativně na stejné úrovni, avšak v procentuálním vyjádření lze zaznamenat mírné zvýšení počtu případů, kterých se dopustily osoby ve věku od 15 do 18 let.

Dalším dodatečným a podrobnějším zkoumáním vzorku z roku 2002 zjišťujeme, že se v Mladé Boleslavi podařilo vypátrat organizovanou skupinu, tzv. „překupníky s dětskou kriminalitou“. V tomto netypickém případě rodiče naváděli k páčání trestné činnosti své 3 nezletilé děti, které potom snadno využívaly zmatku prodavačů či obsluhy prodejen záměrně vyvolaného rodiči a kradly peníze z pokladen, osobní věci zaměstnanců i vystavené zboží (podrobnosti - viz. příklad na straně č. 16).

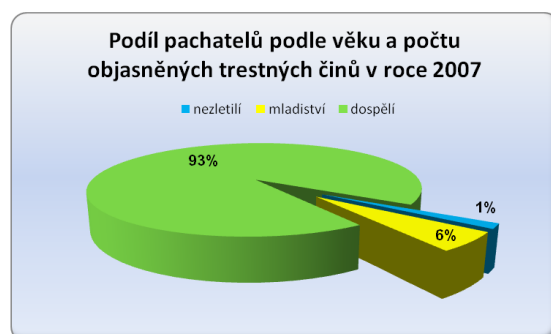
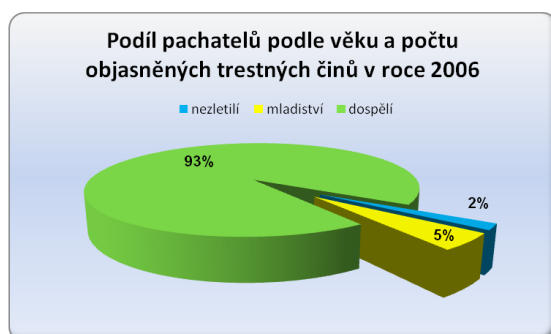
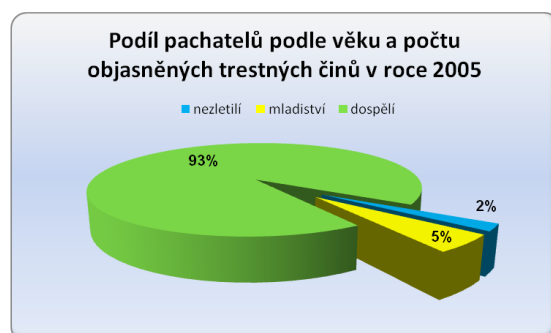
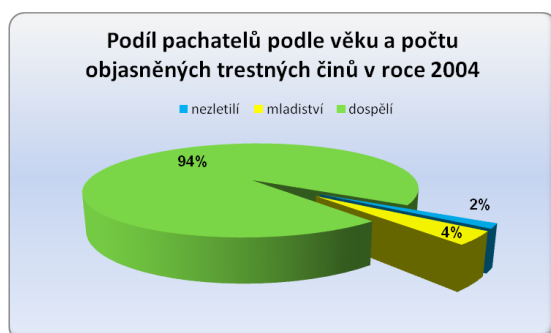
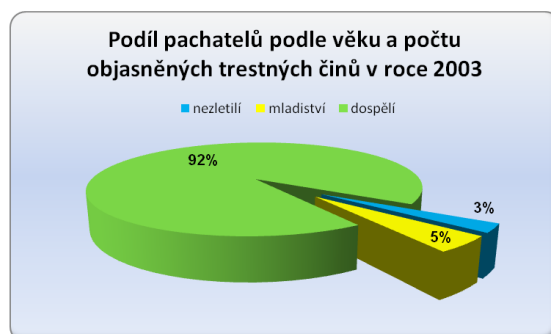
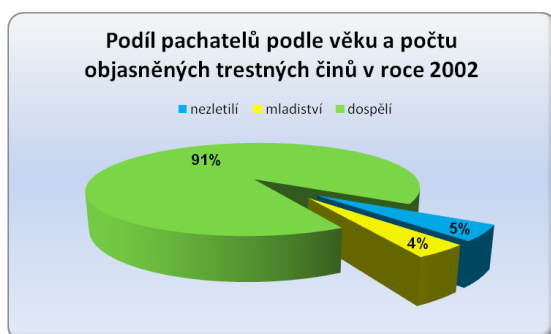
Graf č. 14 – podíl pachatelů na majetkové trestné činnosti podle věkových kategorií

Podle údajů z grafického zobrazení přehledu o podílu pachatelů na páčání majetkových trestných činů si můžeme povšimnout, že podíl dospělých pachatelů na

páchání této trestné činnosti je neměnný, zejména z hlediska procentního vyjádření. Odlišná situace je v případě podílu počtu pachatelů ve věku do 15 let. Tento podíl se však postupně snižuje, a to z 51 nezletilých pachatelů v roce 2002 na 12 pachatelů v roce 2007. Mladiství pachatelé se na majetkové trestné činnosti podílí poměrně konstantním poměrem.

Graf č. 15 až 20 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v letech 2002 – 2007

4.7 Rozdělení podle předmětu zájmu pachatele a způsobu provedení

Tabulka č. 3 - přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2002

Nejčastější typy majetkové trestné činnosti	nezletilí	mladiství	dospělí	celkem
Krádeže vloupáním do bytů, domů, chat a rekreačních objektů	3	2	61	66
Krádeže vloupáním do prodejen, restaurací, ubytovacích zařízení	1	2	48	51
Krádež vloupáním do objektů služeb	0	1	64	65
Krádeže vloupání do skladovacích prostor	0	2	77	79
Krádeže vloupáním do sklepů, koláren	2	6	95	103
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	8	10	203	221
Krádeže prosté (odložené věci, zboží v obchodech, bez násilí)	8	6	141	155
Krádeže na osobách (ne loupeže)	9	2	46	57
Krádeže věcí z motorových vozidel	3	2	29	34
Krádeže motorových vozidel	0	1	52	53
Krádeže pohonných hmot	0	3	27	30
Neoprávněné užívání cizí věci	1	2	16	19
Krádeže jízdních kol	7	1	42	50
Poškozování cizí věci	6	2	20	28
Ostatní	3	2	50	55
Celkem	51	44	971	1066

Tabulka č. 4 - přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2003

Nejčastější typy majetkové trestné činnosti	nezletilí	mladiství	dospělí	celkem
Krádeže vloupáním do bytů, domů, chat a rekreačních objektů	1	2	45	48
Krádeže vloupáním do prodejen, restaurací, ubytovacích zařízení	0	2	44	46
Krádež vloupáním do objektů služeb	0	1	36	37
Krádeže vloupání do skladovacích prostor	0	2	52	54
Krádeže vloupáním do sklepů, koláren	0	5	98	103
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	2	8	193	203
Krádeže prosté (odložené věci, zboží v obchodech, bez	5	6	121	132

použití násilí)				
Krádeže na osobách (ne loupeže)	6	4	61	71
Krádeže věcí z motorových vozidel	1	2	15	18
Krádeže motorových vozidel	0	2	41	43
Krádeže pohonných hmot	0	0	22	22
Neoprávněné užívání cizí věci	0	3	32	35
Krádeže jízdních kol	4	3	28	35
Poškození cizí věci	2	2	17	21
Ostatní	3	1	20	24
Celkem	24	43	825	892

Tabulka č. 5 - přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2004

Nejčastější typy majetkové trestné činnosti	nezletilí	mladiství	dospělí	celkem
Krádeže vloupáním do bytů, domů, chat a rekreačních objektů	0	1	39	40
Krádeže vloupáním do prodejen, restaurací, ubytovacích zařízení	1	2	40	43
Krádež vloupáním do objektů služeb	0	1	41	42
Krádeže vloupání do skladovacích prostor	0	2	38	40
Krádeže vloupáním do sklepů, koláren	3	2	102	107
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	2	8	170	180
Krádeže prosté (odložené věci, zboží v obchodech, bez násilí)	3	7	144	154
Krádeže na osobách (ne loupeže)	4	4	38	46
Krádeže věcí z motorových vozidel	0	0	8	8
Krádeže motorových vozidel	0	0	53	53
Krádeže pohonných hmot	0	1	14	15
Neoprávněné užívání cizí věci	0	1	17	18
Krádeže jízdních kol	0	2	44	46
Poškození cizí věci	0	2	27	29
Ostatní	0	1	24	25
Celkem	13	34	799	846

Tabulka č. 6 - přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2005

Nejčastější typy majetkové trestné činnosti	nezletilí	mladiství	dospělí	Celkem
Krádeže vloupáním do bytů, domů, chat a rekreačních objektů	2	3	20	25
Krádeže vloupáním do prodejen, restaurací, ubytovacích zařízení	0	1	29	30
Krádež vloupáním do objektů služeb	0	1	48	49
Krádeže vloupání do skladovacích prostor	0	2	35	37
Krádeže vloupáním do sklepů, koláren	2	2	88	92
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	5	11	137	153
Krádeže prosté (odložené věci, zboží v obchodech, bez násilí)	5	6	144	155
Krádeže na osobách (ne loupeže)	3	6	27	36
Krádeže věcí z motorových vozidel	0	1	11	12
Krádeže motorových vozidel	0	1	36	37
Krádeže pohonných hmot	0	1	9	10
Neoprávněné užívání cizí věci	0	2	8	10
Krádeže jízdních kol	0	1	59	60
Poškození cizí věci	0	1	38	39
Ostatní	0	2	23	25
Celkem	17	41	712	770

Tabulka č. 7 - přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2006

Nejčastější typy majetkové trestné činnosti	nezletilí	mladiství	dospělí	Celkem
Krádeže vloupáním do bytů, domů, chat a rekreačních objektů	1	1	18	20
Krádeže vloupáním do prodejen, restaurací, ubytovacích zařízení	0	0	31	31
Krádež vloupáním do objektů služeb	0	2	37	39
Krádeže vloupání do skladovacích prostor	0	2	40	42
Krádeže vloupáním do sklepů, koláren	3	4	49	56
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	2	7	78	87
Krádeže prosté (odložené věci, zboží v obchodech, bez násilí)	3	7	184	194
Krádeže na osobách (ne loupeže)	4	5	53	62
Krádeže věcí z motorových vozidel	0	1	9	10
Krádeže motorových vozidel	0	0	86	86

Krádeže pohonných hmot	0	2	8	10
Neoprávněné užívání cizí věci	0	1	10	11
Krádeže jízdních kol	1	3	17	21
Poškození cizí věci	0	1	45	46
Ostatní	0	1	17	18
Celkem	14	37	682	733

Tabulka č. 8 - přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2007

Nejčastější typy majetkové trestné činnosti	nezletilí	mladiství	dospělí	Celkem
Krádeže vloupáním do bytů, domů, chat a rekreačních objektů	0	4	15	19
Krádeže vloupáním do prodejen, restaurací, ubytovacích zařízení	3	0	41	44
Krádež vloupáním do objektů služeb	0	1	29	30
Krádeže vloupání do skladovacích prostor	1	0	51	52
Krádeže vloupáním do sklepů, koláren	3	3	23	29
Krádeže vloupáním do motorových vozidel	2	13	132	147
Krádeže prosté (odložené věci, zboží v obchodech, bez násilí)	2	3	148	153
Krádeže na osobách (ne loupeže)	1	7	61	69
Krádeže věcí z motorových vozidel	0	1	9	10
Krádeže motorových vozidel	0	2	76	78
Krádeže pohonných hmot	0	2	21	23
Neoprávněné užívání cizí věci	0	0	10	10
Krádeže jízdních kol	0	3	27	30
Poškození cizí věci	0	3	38	41
Ostatní	0	1	17	18
Celkem	12	43	698	753

Z těchto přehledů vyplývá, že předmětem zájmu jsou nejčastěji věci z motorových vozidel, zejména za použití násilí, ve většině případů rozbitím skleněné výplně okna dveří. Ve zkoumaném vzorku zcela jednoznačně převládají krádeže autorádií, navigací a náradí, následují tašky a kabelky s doklady ve vozidlech ponechanými. To je společné pro všechny tři zkoumané věkové skupiny.

S přibývajícím věkem pachatelů se mění i předměty zájmu pachatelů. Z tabulkového zobrazení můžeme zjistit, že nezletilci se nejčastěji dopouští krádeží vloupání do motorových vozidel, krádeží věcí z nezajištěných vozidel, jízdních kol a zboží v obchodech. Nezanedbatelnou roli v tomto přehledu hraje i poškozování cizích věcí, zejména sprejerství a vandalismus. Naopak se, až na výjimky, nedopouští krádeží motorových vozidel, ale i krádeží součástek z motorových vozidel, pohonných hmot či vloupání do prodejen a restaurací.

U mladistvých lze pak jasně zaznamenat změnu jejich priorit. Zatímco s nezletilými mají společné páchání krádeží věcí z vozidel, ať volně odložených či za použití násilí, je patrné, že s psychickým a fyzickým vývojem a také změnou svých zájmů a vlastního hodnotového systému začínají páchat i krádeže motorových vozidel, součástek k nim a také obstarání si pohonných hmot. Nedopouštějí se ale pouze krádeží vozidel, ale i jejich neoprávněného užívání, nejčastěji pak vzetí vozidla vlastním rodičům či blízkým rodinným příslušníkům bez jejich vědomí. Jelikož jsou i fyzicky zdatnější, odhodlávají se častěji i k vloupáním do objektů, tedy použití větší míry koordinace, vlastních kriminálních zkušeností, ale i hrubé síly.

Dospělí pachatelé se dopouští všech sledovaných druhů majetkové trestné činnosti. V té době mají již ve většině případů svůj předmět zájmu, svou orientaci i způsob provedení takových činů, tzv. „modus operandi“. Majetková trestná činnost začíná drobnými krádežemi, kterých se dopouštějí bezdomovci či další osoby žijící na ulici a obstarávají si nejjednodušším způsobem prostředky na obživu. Nemívá v takových případech žádnou míru organizovanosti, je nahodilá. Dále pokračují krádežemi v obchodech, vloupání rekreačních staveb, skladů i obchodů. Tato trestná činnost je páchána zejména individuálně. Kvalifikovanějším pácháním trestné činnosti jsou pak krádeže motorových vozidel, jejich součástek a krádeže vloupáním do skladovacích prostor, finančních objektů a prodejen. V těchto případech jsou pachatelé již „vyhraněných zájmů“, specializují se na konkrétní druh trestné činnosti a již bývají i organizováni. Například u krádeží motorových vozidel je zřetelná „dělba“ práce. Jsou vyčleněny osoby, které tipují a hlídají na místě činu, dále specialisté, které umí snadno a rychle automobil otevřít, dále osoby, které s pomocí elektronických přípravků, mnohdy vlastní výroby, dokáží překonat elektronická zabezpečení vozidel a dále osoby, která vozidla převážejí ukrýt. Zde pak jsou další osoby pověřené úpravou vozidel, změnou

jejich identity a následného prodeje. Takové skupiny, s ohledem na svou organizovanost, konspirativní prostředky je nesnadné odhalit a ještě více jim tuto trestnou činnost prokázat.

Ze zkoumaného vzorku také vychází, že objasněny jsou především bagatelní činy, tedy drobná trestná činnost, jako jsou krádeže v obchodech, případně snadno dohádatelných mobilních telefonů. Z objasněných majetkových trestných činů tvoří velké procento všech skutků. Naopak pachatelů krádeží motorových vozidel, či organizovaných krádeží dílů motorových vozidel ve firmě Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav je jen nepatrný zlomek, ale v případě odhalení takové skupiny dochází k podstatnému zvýšení objasněnosti, neboť zpravidla bývá prokázána značná část spáchané trestné činnosti. Ta bývá páchána dlouhodobě, je možné ji sledovat, ale k odhalení osob, které za ní stojí, je třeba mnoho prostředků a hlavně mívá dlouhodobý charakter.

4.8 Přehled nejčastěji páchaných typů trestné činnosti podle věkových kategorií

Z tohoto přehledu je zřejmé, že nejmladší posuzovaná skupina, tedy věková kategorie nezletilých, se dopouští zejména bagatelních jednání, tedy krádeží odložených věcí, věcí z vozidel a dále krádeží jízdních kol. Při těchto činech ve většině případů nepoužívají žádné násilí, jednoznačně kvůli fyzické konstituci, tedy nedopouští se kvalifikovaného vloupání, jako je rozlamování vložek zámků, páčení dveří a podobně. Jiná situace je však v případě vnikání motorových vozidel, u kterých není třeba vyvíjet nadměrné fyzické úsilí k rozbití okna a zmocnit se uvnitř ponechaných a také dobře viditelných věcí, převážně autorádií, navigací a tašek. Stejně tak je tomu i v případě krádeží jízdních kol, která jsou zcizována jak volně ponechaná a neuzamčená na ulici bez dozoru či ve společných prostorech, například na chodbě panelového domu či společné kolárně nebo na chodbách školských zařízení, objektů služeb, kulturních a sportovních zařízení. Podobná situace je i v případech krádeží na osobách, tedy věcí nesených při sobě. Přitom se ale nejedná o kapsářství, ale převážně o krádeže mobilních telefonů, které poškozeným vytrhnou z ruky nebo požádají o zapůjčení telefonu

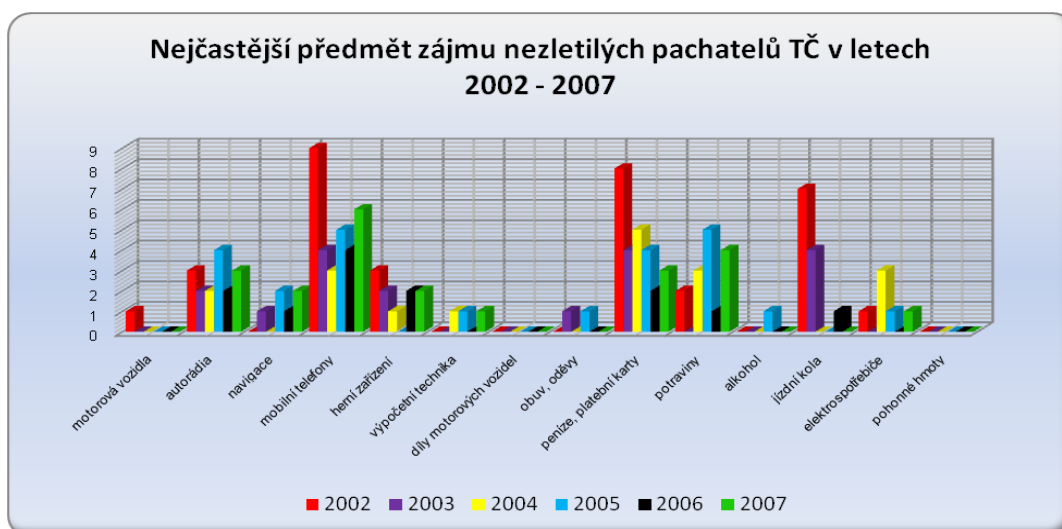
k posláni SMS zprávy případně, využívající fyzické či převahy či většího počtu, o věc oběť požádají a ta věc bez odporu předá (ne vždy je možné takové jednání kvalifikovat např. jako trestný čin loupeže či vydírání). Takto získané věci si také, v drtivé většině případů, nezletilí ponechají, tedy zmocňují se jich výhradně pro vlastní potřebu. Dále s nimi neobchodují.

4.8.1 Nezletilí

Tabulka č. 9 – přehled o předmětu zájmu nezletilých pachatelů majetkové trestné činnosti v letech 2002 až 2007 na okrese Mladá Boleslav

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
motorová vozidla	1	0	0	0	0	0
Autorádia	3	2	2	4	2	3
Navigace	0	1	0	2	1	2
mobilní telefony	9	4	3	5	4	6
herní zařízení	3	2	1	0	2	2
výpočetní technika	0	0	1	1	0	1
díly motorových vozidel	0	0	0	0	0	0
obuv, oděvy	0	1	0	1	0	0
peníze, platební karty	8	4	5	4	2	3
Potraviny	2	0	3	5	1	4
Alkohol	0	0	0	1	0	0
jízdní kola	7	4	0	0	1	0
Elektrospotřebiče	1	0	3	1	0	1
pohonné hmoty	0	0	0	0	0	0

Graf č. 21 – nejčastější předmět zájmu nezletilých pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007

Z tohoto přehledu zjišťujeme, že v letech 2002 až 2007 byly osobami mladšími 15 let nejčastěji zcizovány mobilní telefony, následovaly peníze a platební karty, jízdní kola a autorádia. Ze zkoumaného vzorku zjišťujeme, že krádeží mobilních telefonů se dopouštěli nezletilí ve skupinách od 3 osob pachatelů výše, praktikováno obstoupením jednotlivého poškozeného, který byl „požádán“ o zapůjčení telefonu, se kterým pak uprchli. Na pomyslném druhém místě žebříčku jsou krádeže vloupáním do vozidel a zmocnění se v něm ponechaných věcí, zejména peněženek, autorádií a další elektroniky.

4.8.2 Mladiství

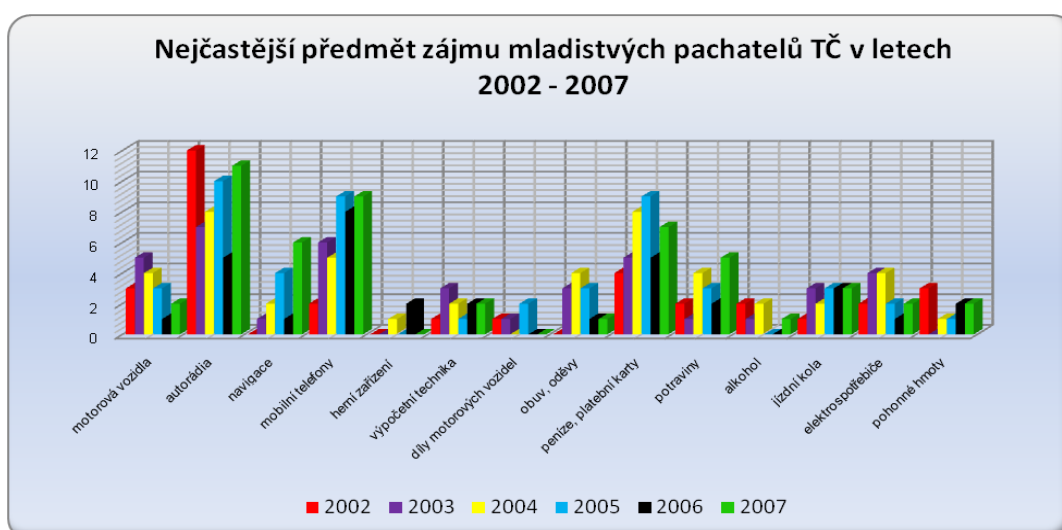
Mladiství pachatelé k páčání trestného činu využívají i nabytých fyzických sil, mrštnosti. Protiprávního jednání se dopouští ještě ve skupinách, což mají společné s nezletilými, ale stále více se odvažují ke kvalifikovanému páčání trestné činnosti, využitím jisté úrovně specializace a organizovanosti, což mají společného s dospělými. Jelikož v řadách mladistvých je značné procento osob jednak závislých na drogách či zneužívajících omamné látky, je majetková trestná činnost páčána kvůli opatření si

prostředků na omamné látky a další trestná činnost je potom páchána pod vlivem návykových látek.

Tabulka č. 10 – přehled o předmětu zájmu mladistvých pachatelů majetkové trestné činnosti v letech 2002 až 2007 na okrese Mladá Boleslav

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
motorová vozidla	3	5	4	3	1	2
Autorádia	12	7	8	10	5	11
Navigace	0	1	2	4	1	6
mobilní telefony	2	6	5	9	8	9
herní zařízení	0	0	1	0	2	0
výpočetní technika	1	3	2	1	2	2
díly motorových vozidel	1	1	0	2	0	0
obuv, oděvy	0	3	4	3	1	1
peníze, platební karty	4	5	8	9	5	7
Potraviny	2	1	4	3	2	5
Alkohol	2	1	2	0	0	1
jízdní kola	1	3	2	3	3	3
Elektrospotřebiče	2	4	4	2	1	2
pohonné hmoty	3	0	1	1	2	2

Graf č. 22 – nejčastější předmět zájmu mladistvých pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007

Z grafického zobrazení nejčastějšího předmětu zájmu mladistvých pachatelů vidíme, že tato věková skupina „preferuje“ především autorádia, mobilní telefony a elektroniku vesměs, stejně jako finanční hotovost a platební karty, které získávají krádežemi věcí z vozidel, ať bez použití násilí, tak vloupáním. Jedná se také o věci, které lze snadno prodat.

4.8.3 Dospělí

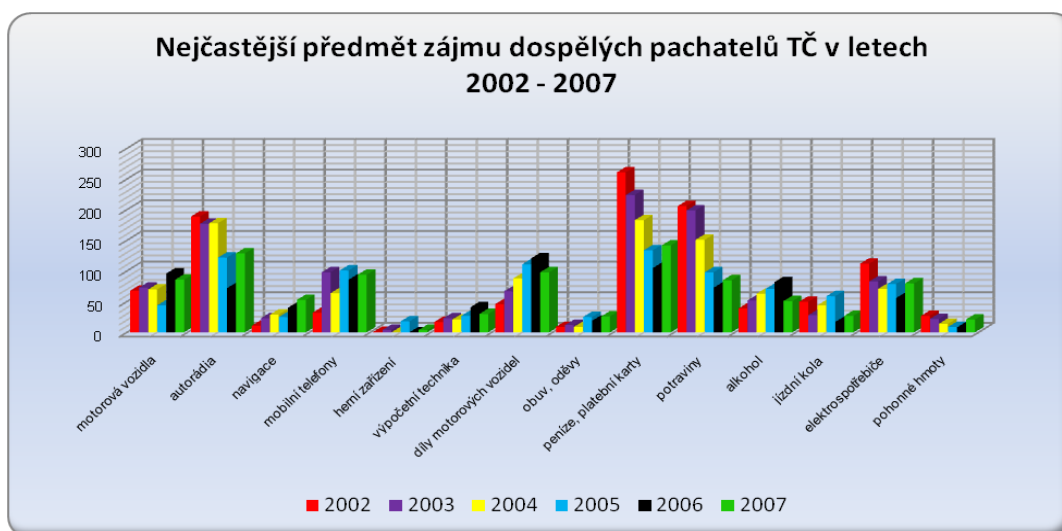
Dospělí pachatelé se většinou specializují, tedy páchají stále stejnou trestnou činností, používají stále obdobné metody, které zdokonalují. Většina z těchto osob se dopouštěla trestné činnosti již ve věku mladším 18 let, lze vysledovat značnou míru recidivy. I dospělí pachatelé se nejčastěji dopouští krádeží věcí z motorových vozidel, převážně vloupáním a jejich předmětem zájmu jsou autorádia a stála rozšířenější navigace, spolu s mobilními telefony a peněženkami ve vozidlech ponechaných. Nemalou část představují i krádeže vloupáním do skladovacích prostor, kde nejčastěji zcizovaným zbožím je elektronika a alkohol a díly motorových vozidel.

Takový styl života, tedy páchání trestné činnosti, je pro mnohé z dospělých pachatelů jediným a dlouhodobým zdrojem příjmů a obživy.

Tabulka č. 11 – přehled o předmětu zájmu dospělých pachatelů majetkové trestné činnosti v letech 2002 až 2007 na okrese Mladá Boleslav

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
motorová vozidla	68	73	70	44	96	86
Autorádia	189	177	178	122	72	129
Navigace	11	23	29	25	40	53
mobilní telefony	32	98	64	101	86	94
herní zařízení	1	4	0	18	0	4
výpočetní technika	17	23	21	27	41	30
díly motorových vozidel	46	67	88	111	121	98
obuv, oděvy	9	12	9	25	19	26
peníze, platební karty	261	224	183	134	105	142
Potraviny	206	199	151	98	73	85
Alkohol	39	52	63	71	82	51
jízdní kola	50	28	44	59	17	27
Elektrospotřebiče	112	83	71	79	56	80
pohonné hmoty	27	22	14	9	8	21

Graf č. 23 – nejčastější předmět zájmu dospělých pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007

Jelikož region Mladé Boleslavi je skutečně specifický s ohledem na zmiňované propojení s automobilovým průmyslem, velkou část zjištěných trestných činů tvoří krádeže dílů motorových vozidel určených pro montáž ve firmě Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav a taktéž i krádeže motorových vozidel, zejména zcela nových referentských automobilů, která jsou jako služební také značena a tedy i lehce identifikovatelná a zcela prosta dodatečných bezpečnostních zařízení.

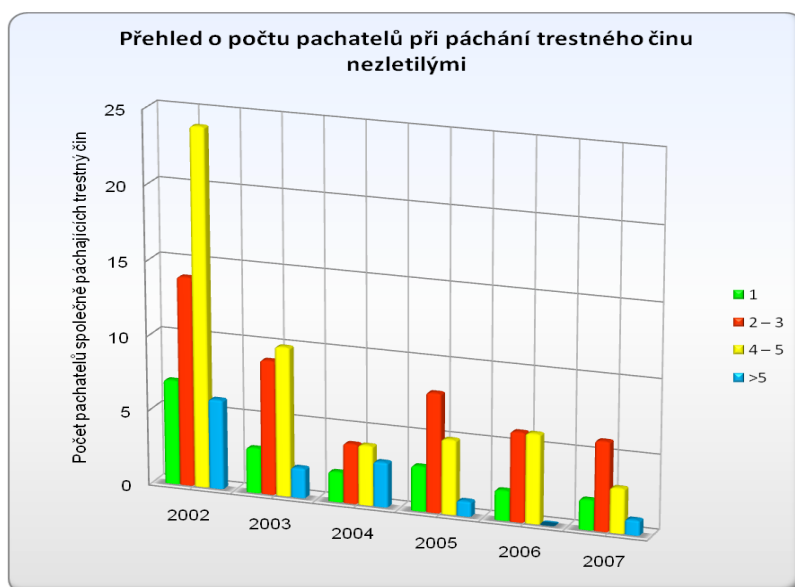
Pro zajímavost můžeme ještě uvést, že při posuzování zkoumaného vzorku bylo zjištěno, ačkoliv to nebylo předmětem samotného výzkumu, že 67% pachatelů krádeží motorových vozidel spáchaných na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007 mělo bydliště mimo okres Mladá Boleslav.

Dalším údajem, který nebyl výzkumem sledován, ale je významným a byl statisticky zaznamenán, je podíl pohlaví pachatelů majetkové trestné činnosti. Ve věkové kategorii nezletilých je poměr 99% chlapců k 1% dívek. U mladistvých tento poměr činí 84% k 1%, u dospělých 81% k 19%.

4.9 Přehled o počtu pachatelů při páčání majetkových trestných činů

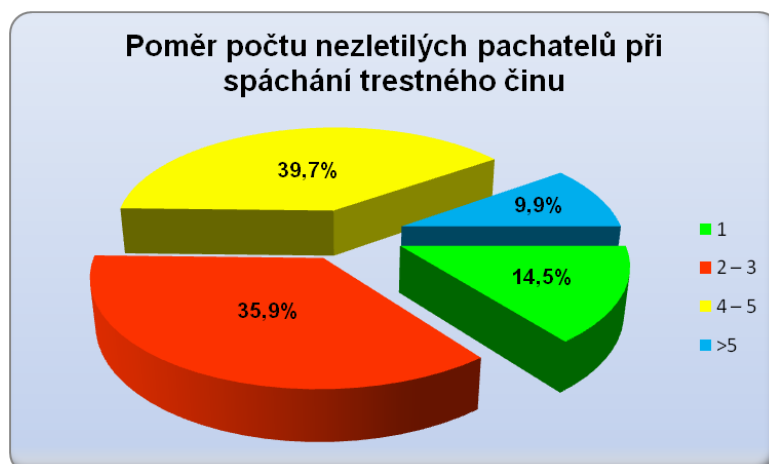
4.9.1 Nezletilí

Graf č. 24 – přehled o počtu pachatelů při páčání trestného činu nezletilci

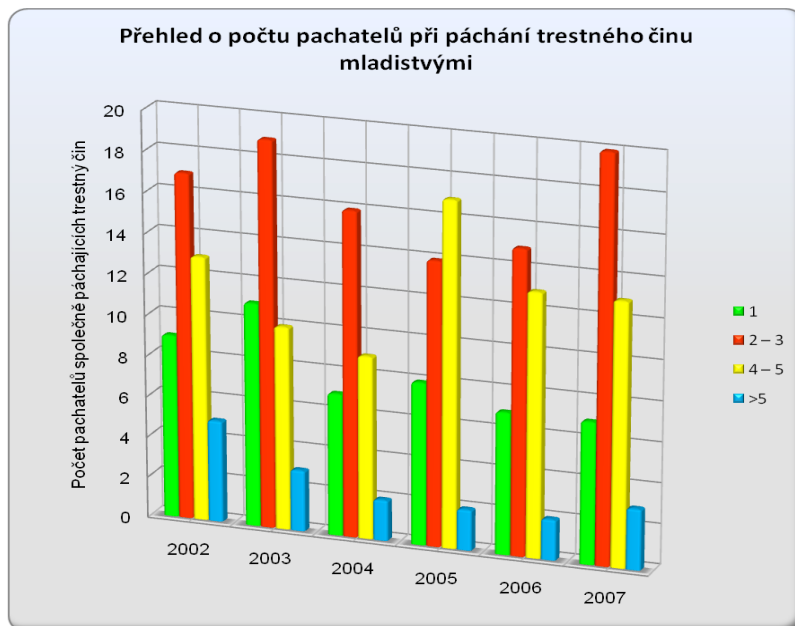
Z tohoto přehledu zjišťujeme, že nezletilci páčají trestnou činnost převážně ve spolupachatelství, nejčastěji ve skupině 2 až 3 osob, případně 4 až 5. Činy spáchané jednotlivci či skupinkami tvořícími 5 a více osob jsou minimální.

Graf č. 25 – poměr počtu nezletilých pachatelů při spáčání trestného činu

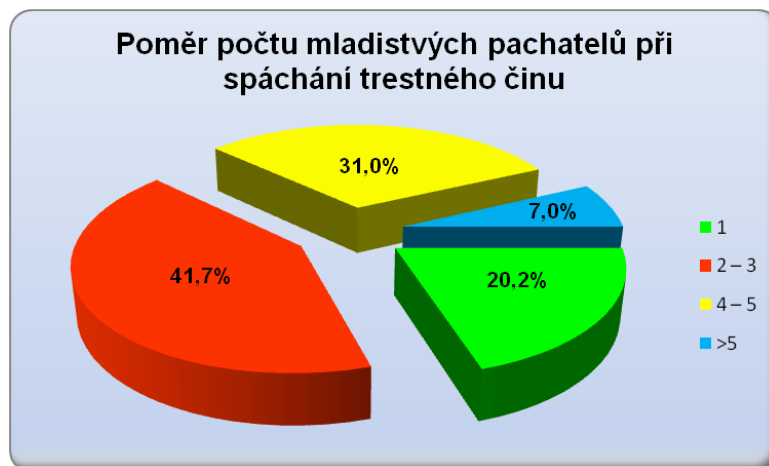
4.9.2 Mladiství

Graf č. 26 – přehled o počtu pachatelů při páchaní trestného činu mladistvými

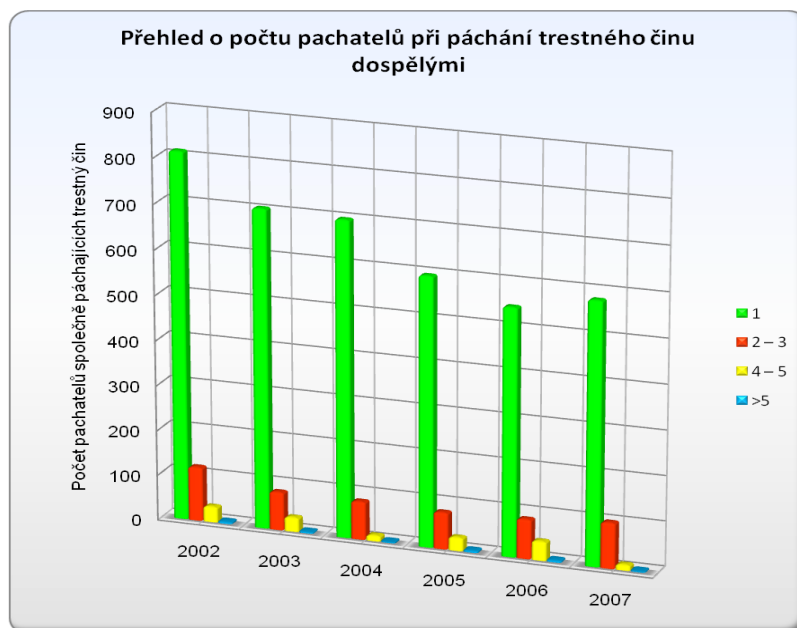
Z tohoto grafu zjišťujeme, že mladiství pachatelé, stejně jako nezletilí, páchají trestnou činnost převážně ve spolupachatelství, a to ve skupinách od 2 do 5 osob, ale počet jednotlivě spáchaných činů je již mnohem větší než u mladší kategorie. Již se tolik nespolehnají na pomoc ostatních a „osamostatňují se“. K tomu přispívá nejen větší fyzická zdatnost, ale i kriminální zkušenost.

Graf č. 27 – poměr počtu mladistvých pachatelů při spáchání trestného činu

4.9.3 Dospělí

Graf č. 28 – přehled o počtu pachatelů při páchaní trestného činu dospělými

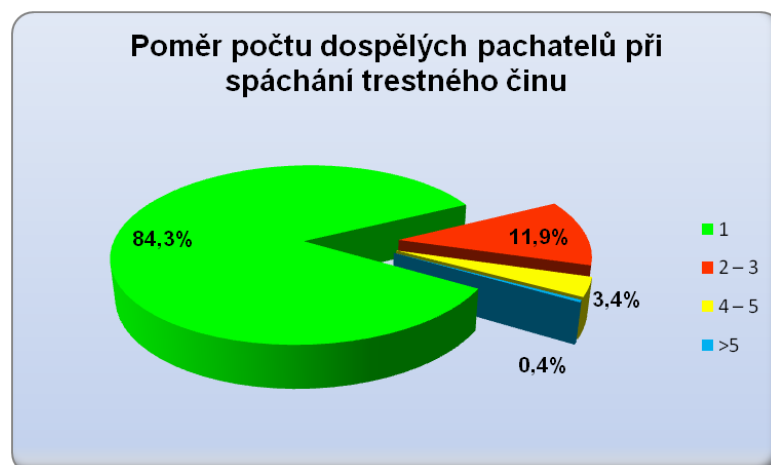

Z tohoto grafického zobrazení můžeme zjistit, že na rozdíl od předchozích dvou věkových skupin se dospělí pachatelé dopouštějí trestné činnosti převážně samostatně, spolupachatelství je malou částí takových jednání.

Toto může být nejen tím, že dospělí a kriminálně zkušení s ohledem na možnost dopadení, dělení podílu ze zisku mezi větší počet osob raději volí možnost konat samostatně. Mají k tomu také, oproti nezletilým a mladistvým delikventům fyzické a psychické předpoklady. Ze zkoumaného vzorku, což však nelze odpovědně statisticky vyčíslit, vyšlo v nemalém počtu objasněných případů podezření, že čin ve skutečnosti spáchalo více osob, ale jejich účast nebyla v průběhu trestního řízení prokázána, dopadený pachatel společníky neprozradil. A jak bylo již dříve popsáno, kvalifikovaná trestná činnost je páchána přísně organizovanou skupinou osob, je potom dlouhodobějšího charakteru a napáchané škody jsou značné. Taková trestná činnost je pak prověřována policejním útvarům s celorepublikovou působností (např. Úřad pro odhalování organizovaného zločinu či dalšími specializovanými složkami policie) a

spisy týkající se takové trestné činnosti pak nebyly k dispozici a nemohly být ani zahrnuty do zkoumaného vzorku.

Graf č. 29 – poměr počtu dospělých pachatelů při spáchání trestného činu

4.10 Přehled o počtu pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku

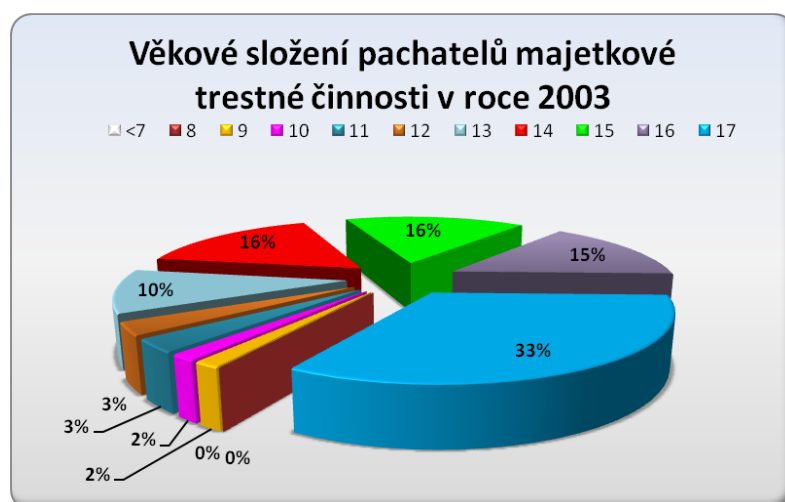
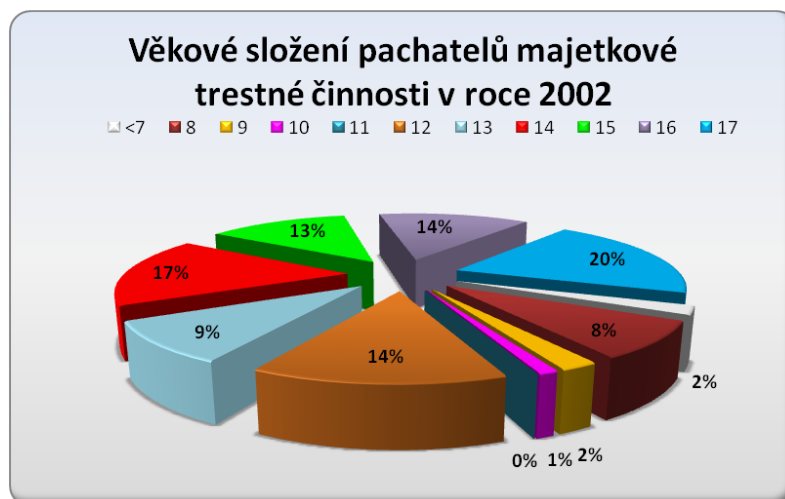
Při zkoumání vybraného vzorku byly zjišťovány i skutečnosti o tom, jestli se postupně snižuje věk osob, které začínají páchat trestnou činností. Vyhodnocením získaných údajů vyšlo najevo, že od roku 2002 do roku 2007 postupně klesá počet činů, kterých se dopustily osoby mladší 18 let.

Tabulka č. 12 – přehled o zjištěných pachatelích majetkové trestné činnosti podle věku

	< 8 let	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18 let >
	<i>nezletilí</i>								<i>mladiství</i>		<i>dospělí</i>	
2002	2	8	2	1	0	13	9	16	12	13	19	971
2003	0	0	1	1	2	2	7	11	11	10	22	825
2004	0	0	0	0	3	3	1	6	7	11	16	799
2005	0	1	1	0	1	2	4	8	9	8	24	712
2006	0	0	0	1	1	4	3	5	8	11	18	682
2007	1	0	0	1	0	1	2	7	12	8	23	698

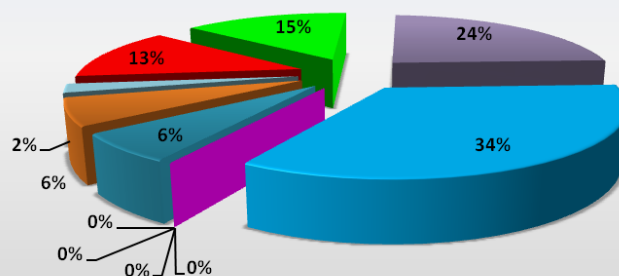
Tato tabulka zobrazuje údaje o pachatelích majetkových trestných činů podle věku, v jakém čin spáchali, jejich počtů a vývoj dané problematiky za období let 2002 až 2007. Z tabulky můžeme vysledovat, že rok 2002 byl výjimečný, a to nejen z ohledu věku odhalených nezletilých pachatelů trestné činnosti, ale zejména jejich počet, který dvakrát až třikrát převyšuje údaje z let následujících.

Graf č. 30 až 35 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2002 – 2007

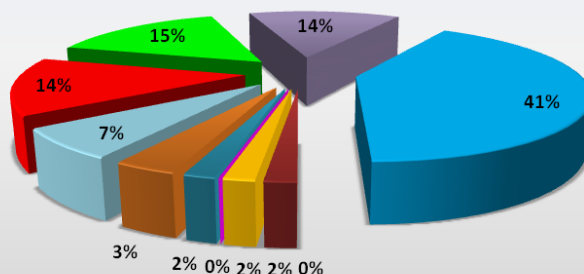
Věkové složení pachatelů majetkové trestné činnosti v roce 2004

<7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

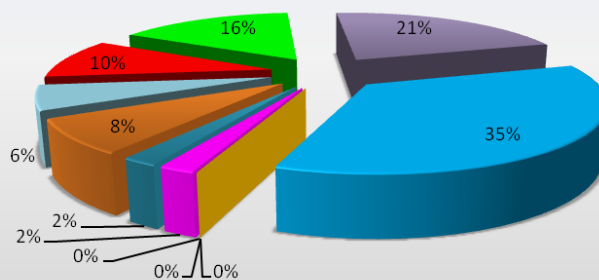
Věkové složení pachatelů majetkové trestné činnosti v roce 2005

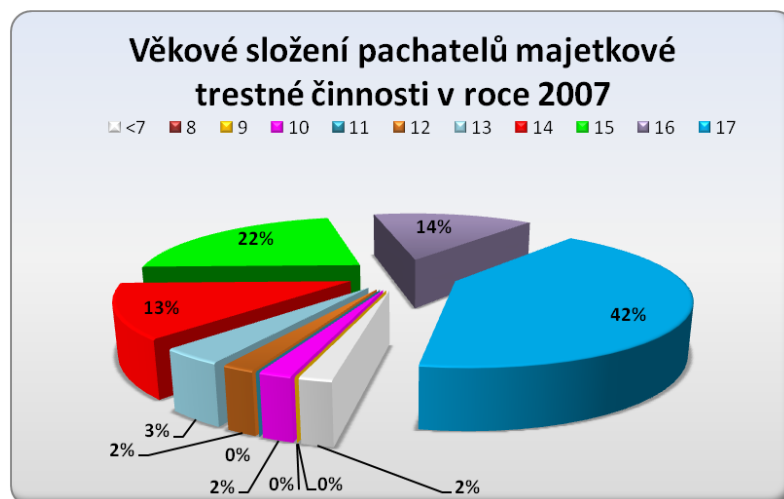
<7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

Věkové složení pachatelů majetkové trestné činnosti v roce 2006

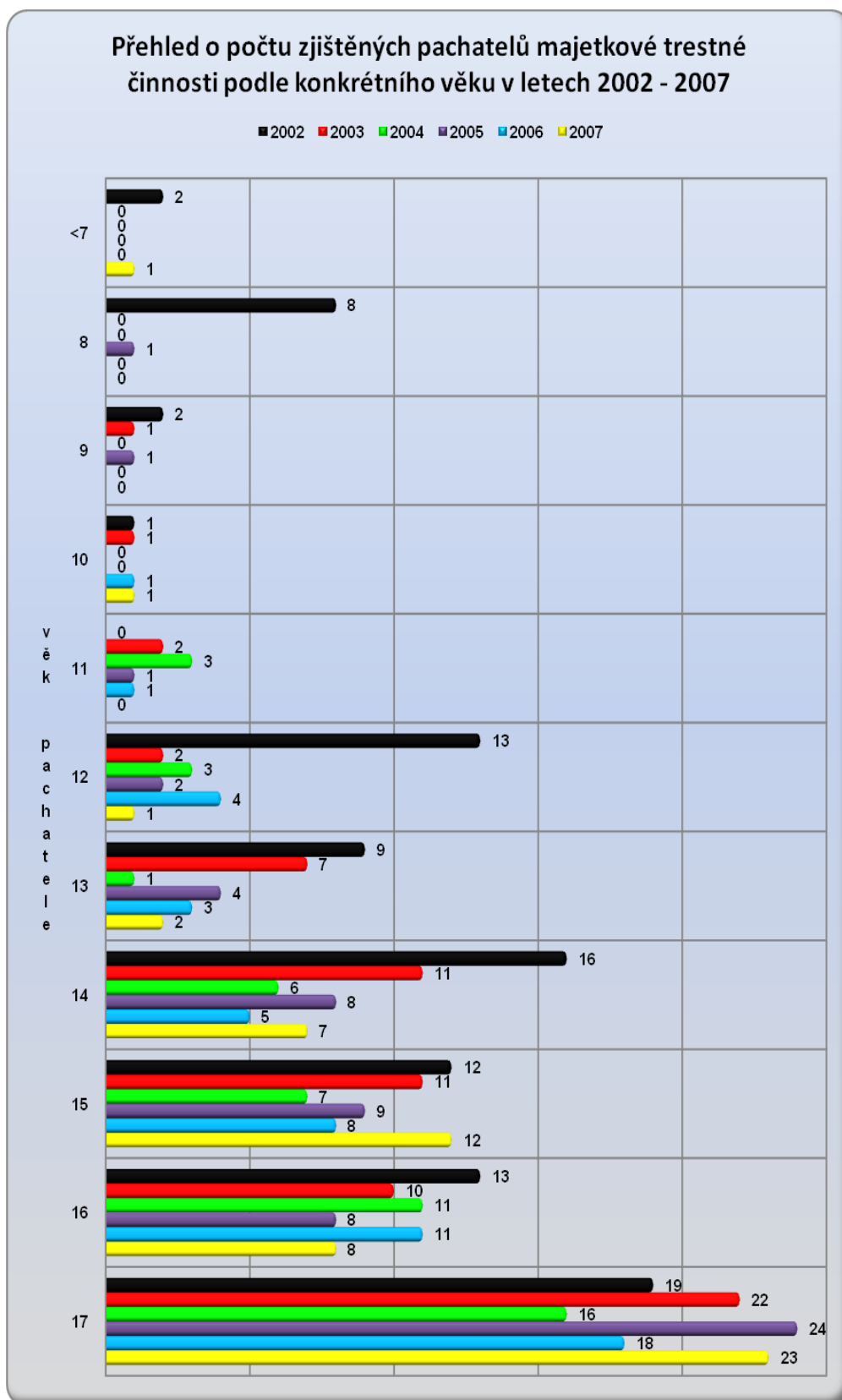
<7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

Za zmínku stojí i údaj o tom, že věková kategorie pachatelů ve věku 15-16 let, tedy po pozbytí „bezrestnosti“ je po celé sledované období statisticky vyšší než u jen o rok mladších a tedy „bezrestných“ nezletilců a zcela zjevně pro ně není tato změna natolik odstrašující a motivující, aby je odradila od dalšího protiprávního jednání.

Graf č. 36 – přehled o počtu zjištěných pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku pachatele v letech 2002 – 2007

Vyhodnocením získaných údajů bylo zjištěno, že sice klesá celkový počet pachatelů mladších 8 let, ale jsou podstatné rozdíly mezi pachateli nezletilými (do 15 let věku) a mladistvými (od 15 do 18 let věku). Zatímco počty nezletilých pachatelů se snižují a zároveň se zvyšuje věk, kdy se dopouští majetkové trestné činnosti, počty mladistvých pachatelů se zvyšují a narůstají již při dosažení věku 15 let. Rovněž je z grafického zobrazení patrné, že věková hranice mladých delikventů se spíše zvyšuje, neboť na počátku sledovaného období v roce 2002, byli odhaleni dva pachatelé ve věku 7 let a méně, dokonce 8 pachatelů ve věku 8 – 9 let. V dalších letech pak jsou tyto velmi nízké věkové kategorie takřka bez zastoupení. U osob ve věku od 15 do 18 let byl zaznamenán nárůst počtu delikventů, zejména ve věku 17 – 18 let.

Shora uvedený graf také přehledně zobrazuje, jak s přibývajícím věkem roste i počet pachatelů majetkové trestné činnosti. Zatímco ještě u jedenáctiletých dětí jsou hodnoty velmi nízké, jedná se pouze o výjimečná vybočení, od 12 let počet činů a tím i křivka nárůstu počtu deliktů až k dospělosti stoupá.

5 Shrnutí výsledků

V této části shrneme a vyhodnotíme zjištěné skutečnosti s ohledem na předpoklady, které jsme si vybrali k potvrzení či vyvrácení. Posuzovali jsme následující:

1. Předpokládáme, že podíl majetkové trestné činnosti z celkové kriminality v regionu tvoří největší část, ale postupně se snižuje.
2. Předpokládáme, že nejčastějším předmětem zájmu pachatelů jsou věci z motorových vozidel.
3. Předpokládáme, že se zvyšuje podíl osob mladších 18 let na majetkové kriminalitě.
4. Předpokládáme, že stále klesá věk osob, které začínají páchat majetkovou trestnou činnost.
5. Předpokládáme, že nezletilí a mladiství páchají majetkovou trestnou činnost převážně ve spolupachatelství nežli samostatně.

Předpoklad č. 1 – POTVRZEN

V posuzovaném období činila majetková trestná činnost největší díl z celkového počtu zjištěných trestných činů. Na počátku sledovaného období tento podíl činil 47%, na jeho konci se snížil až na 44%.

Předpoklad č. 2 – POTVRZEN

Od roku 2002 do roku 2007 byly nejčastějším předmětem zájmu pachatelů věci z motorových vozidel, a to odcizených za použití násilí (rozbití okna, vypáčení zámku dveří), tak i věci odložených v nezajištěných vozidlech, jakož i nákladu přepravovaných věcí. Toto je společné pro všechny tři sledované věkové kategorie, tedy věci z vozidel jsou vyhledávány nezletilými, mladistvými i dospělými pachateli.

Předpoklad č. 3 – NEPOTVRZEN

Sledovaný vzorek vykazoval neustálé snižování počtu pachatelů v kategorii nezletilých. V roce 2002 bylo odhaleno celkem 51 takových pachatelů, v roce 2005 17 a v roce 2007 14. Ve věkové kategorii mladistvých byl v roce 2002 zaznamenán počet 44 odhalených osob pachatelů, v roce 2004 se takového jednání dopustilo 34 mladistvých. V roce 2007 došlo po několika letech opět k nárůstu počtu odhalených pachatelů ve věku 15 – 18 let na celkových 43 osob. I přes tento výsledek lze považovat předpoklad za potvrzený, neboť zvýšení není výrazně vyšší. V celkových počtech, tedy v součtu nezletilých a mladistvých, je počet pachatelů v roce 2007 nižší než v roce 2002 a snižování počtu má postupný charakter.

Předpoklad č. 4 – NEPOTVRZEN

V úvodu sledovaného období bylo odhaleno nejvíce osob pachatelů mladších 18 let, z nichž větší část byla ve věkové kategorii nezletilých, kde bylo zaznamenáno celkem 51 pachatelů. Z tohoto počtu bylo 8 pachatelů ve věku 8 – 9 let a dokonce i dvě osoby ve věku 7 a méně let. Na konci období se kriminálního jednání majetkového charakteru dopustilo 12 nezletilých a 43 mladistvých. U nezletilých je pokles zcela zřejmý, u mladistvých se počty pachatelů pohybují stále na skoro stejné úrovni.

Předpoklad č. 5 – POTVRZEN

Za celé sledované období je zřejmé, že nezletilí páchají trestnou činnost ve skupinách, nejčastěji ve skupinách od 2 do 5 osob, neřídka i v počtu vyšším než 5 jedinců. Samostatné páchání trestné činnosti je spíše výjimečné. U mladistvých jsou tyto hodnoty podobné, rovněž je preferováno páchání trestné činnosti ve spolupachatelství, ale na druhou stranu je již patrný i zvyšující se počet trestných činů spáchaných samostatně. Dospělí se většiny trestných činů dopouštějí jako jednotlivci.

6 Závěr

Tématem předložené bakalářské práce byla majetková kriminalita a její vývoj na okresu Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007 s ohledem na podíl nezletilých, mladistvých a dospělých na tomto druhu trestné činnosti, nejčastější předmět jejich zájmu, zda se stále snižuje věk osob začínajících s pácháním trestné činnosti a také zjištění, zdali je majetková trestná činnost páchána spíše samostatně či ve spolupachatelství.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části se zabývám nástinem problému týkajícího se majetkové kriminality, právní úpravy dané oblasti, pachatelů z řad nezletilých, mladistvých i dospělých s přihlédnutím ke specifikům okresu Mladá Boleslav, příčin kriminality. V praktické části potom předkládám údaje získané zkoumáním dostupné spisové dokumentace z let 2002 až 2007 archivované policií z okresu Mladá Boleslav a statistických údajů shromažďovaných analytickým oddělením Policie České republiky a Ministerstva vnitra České republiky.

Stanoveným cílem bakalářské práce bylo potvrzení stanovených předpokladů o celkovém vývoji majetkové trestné činnosti s přihlédnutím k věkovému složení pachatelů, nejčastěji páchané trestné činnosti, způsobům provedení a předmětu zájmu pachatelů. Prvním předpokladem bylo ověření, zda podíl majetkové trestné činnosti z celkové kriminality je největší, ale postupně se snižuje. Tento předpoklad se podařilo potvrdit. Druhý předpoklad, podle kterého jsme předpovídali, že nejčastějším předmětem zájmu pachatelů trestné činnosti jsou věci z motorových vozidel, se rovněž podařilo potvrdit. Třetím předpokladem bylo tvrzení, že se zvyšuje podíl pachatelů majetkové trestné činnosti ve věku mladších 18 let. Tento předpoklad potvrzen nebyl, zjištěné údaje svědčí o opaku, i když mladiství, jako jedna z dílčích posuzovaných věkových podkategorií, se pohybuje na skoro stejné úrovni od roku 2002 do roku 2007. U podkategorie nezletilých je pokles počtu zcela zřejmý a snížil se zhruba o 1/4, z původního počtu 51 pachatelů na 12. Při komplexním posuzování celé věkové kategorie osob pachatelů mladších 18 let (tedy nezletilých a mladistvých dohromady) však tento předpoklad neplatí. Předpoklad čtvrtý nebyl potvrzen. Podle zjištěných údajů

bylo odhaleno nejvíce pachatelů mladších 18 let, v roce 2007 byl jejich počet podstatně nižší. Není tedy pravdou, že by se v okrese Mladá Boleslav majetkové trestné činnosti dopouštěly ve stále větší míře osoby mladší 18 let. Pátý předpoklad o tom, že nezletilí a mladiství páchají trestnou činnost převážně ve spolupachatelství, tedy více jedinců najednou, byl potvrzen. Lze proto dle zjištěných údajů zobecnit, že čím mladší skupina pachatelů, tím více osob najednou se na spáchání činu podílí a naopak.

Na základě zjištěných informací lze učinit závěr, že příčiny a podmínky páchání trestné činnosti dětmi a mládeží se odrážejí v jejich vývojových odlišnostech, v prostředí, ve kterém se pohybují, což je především rodina, dále pak škola, kamarádi, parta a další okruh lidí. Jsou-li vlivy na dítě během vývoje negativní, zasáhnou nejcitlivěji oblast psychiky člověka tj. motivaci, sebeovládání, citovou a morální složku osobnosti. Nejzávažnější příčiny, které vedou děti a mládež k páchání kriminálních deliktů jsou nedostatky v rodinné a školní výchově, mravní a citové výchově, neznalost v oblasti právního vědomí a také malá nabídka aktivit ve volném čase. Nedostatek životních zkušeností se projevuje častou chybovostí v jednání, zejména v náročných a krizových situacích.

Výsledky této práce, což si plně uvědomuji, mají pouze omezenou platnost s ohledem na specifika regionu Mladé Boleslavi s využitím relativně malého zkoumaného vzorku za krátký časový úsek. Navíc vycházíme ze statistik týkajících se trestné činnosti, která byla skutečně zjištěna, tedy není zahrnuta skrytá kriminalita. Stejně tak tomu je i v případě podílu osob mladších 18 let na majetkové trestné činnosti, neboť vycházíme z údajů o zjištěných pachatelích a jejich skutečný podíl na trestné činnosti může být zcela odlišný.

Záměrem bakalářské práce však bylo popsat, vyhodnotit a porovnat získané výsledky s obecně platnými poznatky v této oblasti.

7 Návrh opatření

Opatřením, které lze jako stěžejní uvést, je prevence, tedy předcházení trestné činnosti. Prevence by měla zasahovat celou populaci v České republice, i když nejvhodnější, nejnutnější a nejsmysluplnější je zaměřit se na mládež, která je ohrožena nejvíce. A v tomto věku je jak nejnáchylnější k negativnímu ovlivňování, tak i snadněji pozitivně ovlivnitelná než dospělí delikventi.

Prevence kriminality je soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislostí. Prevence kriminality by měla být záležitostí státu, ale i regionálních institucí, které mají nejbližší k problémům, mají přehled o problematických lokalitách, druzích delikvence, struktury delikventů.

V rámci preventivních opatření je nutné brát v úvahu sociální (zaměřené na sociální faktory kriminality, zlidštění prostředí, ve kterém probíhá vývoj apod.) a situační přístupy (snižování možností spáchání trestné činnosti, zvyšování pravděpodobnosti odhalení pachatele a zajištění odcizených věcí atd.). Využít všech forem možných opatření:

- v rámci primární prevence realizovat vzdělávací, osvětové a výchovné programy, poradenské aktivity, zřizovat i s podporou veřejnosti, nestátních institucí, nadací, církví volnočasové aktivity se zaměřením na pozitivní ovlivňování obyvatel, zejména nejmladší generace,

- v rámci sekundární prevence aktivně pracovat s jedinci ohroženými sociálně patologickými jevy a příčinami kriminogenních situací, kteří se pravděpodobněji stanou oběťmi či pachateli trestné činnosti (záškoláci, toxikomani, alkoholici, patologičtí hráči apod.).
- v rámci terciální prevence se pokoušet o znovuzачlenění kriminálně narušených osob do společnosti s cílem obnovy nefungujícího sociálního prostředí.

Ve spolupráci se státními represivními orgány (orgány činné v trestním řízení - systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství) připravit odpovídající programy pro prvotrestané a účinným způsobem zabránit recidivě. Mezi důležité součásti takových terapií by měly patřit i tréninky vcit'ování se do oběti. Stát a jeho složky mají oproti nestátním organizacím výhodu, je schopen si vynutit si dodržování platných právních norem, ale i dohlížet na dodržování norem běžných a pozitivně tak ovlivňovat dané sociální prostředí.

Jednou z nedílných součástí takových programů musí být i zvyšování vzdělanosti, kvalifikovanosti, podpora zaměstnanosti, bytové situace pro osoby postižené či ohrožené sociálně patologickými jevy, resocializační programy na změnu životního stylu. Také sám delikvent by si měl uvědomit protiprávnost svého jednání, uznat odpovědnost za své činy a ve snaze odčinit svůj „dluh“ vůči společnosti se snažit o změnu svého antisociálního chování.

Důležitá je také informovanost nejširší veřejnosti o takových programech, ale i o problémech, o místech jejich výskytu a také snaha situaci řešit. Na konečný výsledek preventivních opatření bude mít nezanedbatelný vliv celkový postoj společnosti, ochota problémy neodsouvat, ale řešit.

Prevence je důležitá. Je nutná. A pokud bude vedena komplexně, s přispěním všech státních i nestátních institucí, s podporou nejširší veřejnosti a budou-li při realizaci prevence dodržovány veškeré platné právní normy, bude účinná a rozhodně se vyplatí.

8 Seznam použitých zdrojů

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 3. vydání. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-475-3
2. CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2. upravené a rozšířené vydání. Praha: 1998
3. JEDLIČKA, Richard, KLÍMA, Petr, KOŤA, Jaroslav, aj. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. 1. vydání. Praha: Themis, 2004, ISBN 80-7312-038-0
4. KRAUS, Blahoslav. *Sociální aspekty výchovy*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1998, ISBN 80-7041-841-9
5. KOHOUTEK, Rudolf. *Vývojová psychologie*. Brno: 2003
6. MALÝ, Ladislav. *Volný čas a prevence u dětí a mládeže: A co má dítě dělat, když nemá co dělat?*, Praha: Čihák tisk, 2002
7. SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie: I. díl Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. Liberec: 2001, ISBN 80-7083-494-3
8. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pracovníky policie a vězeňské služby 2. díl*. Liberec: 2003, ISBN 80-7083-703-9
9. VEČERKA, Kazimír a kol. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: 1997
10. Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
12. Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů zákon o soudnictví ve věcech mládeže
13. <http://www.mb-net.cz/?page=cz,zakladni-informace> staženo dne 22. 12. 2009

14. <http://essk.pcr.cz/essk> staženo dne 10. 12. 2009
15. <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx> staženo dne 27. 12. 2009
16. <http://www.mvcr.cz/statistiky> staženo dne 10. 12. 2009
17. Statistika Krajského ředitelství Policie ČR, územní odbor Mladá Boleslav

9 Seznam použitých tabulek, grafů a obrázků

- Tabulka č. 1 – podíl majetkové trestné činnosti z celkového počtu trestných činů v letech 2002 až 2007 s ohledem na věk pachatelů
- Tabulka č. 2 – podíl pachatelů dle věkových kategorií na majetkové trestné činnosti v letech 2002 – 2007
- Tabulka č. 3 – přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2002
- Tabulka č. 4 – přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2003
- Tabulka č. 5 – přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2004
- Tabulka č. 6 – přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2005
- Tabulka č. 7 – přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2006
- Tabulka č. 8 – přehled druhů nejčastěji páchané majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav za rok 2007
- Tabulka č. 9 – přehled o předmětu zájmu nezletilých pachatelů majetkové trestné činnosti v letech 2002 až 2007 na okrese Mladá Boleslav
- Tabulka č. 10 – přehled o předmětu zájmu mladistvých pachatelů majetkové trestné činnosti v letech 2002 až 2007 na okrese Mladá Boleslav
- Tabulka č. 11 – přehled o předmětu zájmu dospělých pachatelů majetkové trestné činnosti v letech 2002 až 2007 na okrese Mladá Boleslav
- Tabulka č. 12 – přehled o zjištěných pachatelích majetkové trestné činnosti podle věku

- Graf č. 1 – podíl majetkové trestné činnosti z celkové kriminality v okrese Mladá Boleslav v letech 2002 – 2007 a její vývoj
- Graf č. 2 - přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2002
- Graf č. 3 – přehled o majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2002
- Graf č. 4 – přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2003
- Graf č. 5 – přehled o majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2003
- Graf č. 6 – přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2004
- Graf č. 7 – přehled o majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2004
- Graf č. 8 – přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2005
- Graf č. 9 – přehled o majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2005
- Graf č. 10 – přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2006
- Graf č. 11 – přehled o majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2006
- Graf č. 12 – přehled o trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2007
- Graf č. 13 – přehled o majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v roce 2007
- Graf č. 14 – podíl pachatelů na majetkové trestné činnosti podle věkových kategorií
- Graf č. 15 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v roce 2002

- Graf č. 16 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v roce 2003
- Graf č. 17 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v roce 2004
- Graf č. 18 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v roce 2005
- Graf č. 19 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v roce 2006
- Graf č. 20 – podíl pachatelů podle věku a počtu objasněných trestných činů v roce 2007
- Graf č. 21 – nejčastější předmět zájmu nezletilých pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007
- Graf č. 22 – nejčastější předmět zájmu mladistvých pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007
- Graf č. 23 – nejčastější předmět zájmu dospělých pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Mladá Boleslav v letech 2002 až 2007
- Graf č. 24 – přehled o počtu pachatelů při páčání trestného činu nezletilci
- Graf č. 25 – poměr počtu nezletilých pachatelů při spáchání trestného činu
- Graf č. 26 – přehled o počtu pachatelů při páčání trestného činu mladistvými
- Graf č. 27 – poměr počtu mladistvých pachatelů při spáchání trestného činu
- Graf č. 28 – přehled o počtu pachatelů při páčání trestného činu dospělými
- Graf č. 29 – poměr počtu dospělých pachatelů při spáchání trestného činu
- Graf č. 30 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2002
- Graf č. 31 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2003

- Graf č. 32 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2004
- Graf č. 33 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2005
- Graf č. 34 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2006
- Graf č. 35 – přehled pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku v letech 2007
- Graf č. 36 – přehled o počtu zjištěných pachatelů majetkové trestné činnosti dle věku pachatele v letech 200- 2007
-
- Obrázek č. 1 – mapa s vyznačením okresu Mladé Boleslav v rámci České republiky
- Obrázek č. 2 – pohled na hrad v Mladé Boleslavi
- Obrázek č. 3 – pohled na radnici v Mladé Boleslavi, sídlo magistrátu
- Obrázek č. 4 – pohled na hlavní bránu podniku Škoda Auto, a. s. Mladá Boleslav